

ప్రహరి ముగి

[illegible][illegible]

1 పాపాన్ని పూజించు మిట్టమొదల కుమారుల చారిత్రా
కల లో విద్యకు విలువ ఉందా? , ముది క వనం ముఖ్యంగా
అప్పుడు పాపాన్ని పూజించు మిట్టమొదల కుమారుల

2 వ్యాపారములకాంక్ష తోగొడూమిలో నెంపూ
ర్ణంగా వీరేడియె ఇది గ్రహించిన సువానియుల విశ్వవ్యవస్థ
యొక్క పుడవ పువచాన్ని తెలికోటానికి ప్రయత్నం చేశారు
కొన్ని వ్యవస్థల మూలద్రవ్యాలు విశ్వసమవ్యక్తు అధారభూతంగా
ఉన్నవి ఈ మూలద్రవ్యాలను గురించి వాటికి రహస్యం నందించా

అను గరించి మును జరిగిన విషయములను మనము వ్యాఖ్యం
 కావలసింది ఇదవ్యాఖ్య ప్రకారముగా గాఢముగా

అసంపూర్ణంగా ఉండటం వల్ల మరికొందరు మనము మాధానమూ
 లోనుకు దిగి తప్పునిక్క చేశారు గాఢంగా పాంఖ్య పురోవృత్తర
 మీమాంసలు నిష్పన్న. ఈ ప్రజాపార్థదృశ్యానుకూల ఈ పరంపర
 లోనినే విశ్వంలో కనిపించే వైవిధ్యానికీ విశ్వవానికీ అధారభూ
 తంగా ఉన్నది ఒకే ఒక పార్వతామగ్న అన్నది అన్ని దర్శనాలను
 సారరూపమైన సత్యం

4 ఈ పార్వతామగ్నము శీతాంతో ప్రకృతంయేనా
 టానికీ పరిశోధనలు జరిగినవారు యోగదర్శనాన్ని ప్రవచించారు
 యోగాశాస్త్రం లేకుండా మానవుని విజ్ఞానానికీ ఉండే స్థితిగమైన
 సంబంధం తెలియరాదని జీవితం పరించదని యోగశాస్త్రం తెల్పిన
 విషయం కనుకనే ప్రజ్ఞా ఉపాయాల సామగ్రిపాన్తినిబట్టి జీవితం
 యొక్క యధార్థస్వరూపం ఎర్పడుతుందని పార్థ దర్శనం చెబు
 తున్నది తన పార్థ పాంఖ్య వేదాంతానికి అన్ని దర్శనాలలోనూ
 యోగవిజ్ఞకు ప్రాముఖ్యం ఇవ్వటం జరిగింది శారణియ సంస్కృ
 తిలో అత్యదర్శనానికీ విశ్వదర్శనానికీ యోగమే అమరమర్థమైన
 మార్గమని ఉగ్గడింపబడ్డది

ఈ మార్గంలో పురోగమించే మానవుని దృష్ట సహజంగా
 పనుత్వరసంలో మగ్నమై సూక్ష్మమూ తరళమూ అయిపోతుంది
 ఆ ప్రభావంచేత గంభీరమైన పామరస్వయం చెంది ఆగందవ.యంగామా
 దాందర్థమయంగామా గాఢివీతని జీవితాన్ని విశృంఖలం చేసే ము
 వారాలు అర్థకూప్యాలు అవుతవి ప్రజాదర్శన ప్రతిపాదించిన ఆ
 కాంతవారం ఈ పార్థదర్శనం ఇందుకు విదర్శనం అని చెప్పవచ్చు

అది జననూనసాల్లో పరమత సహనం వాటట్లమేకో సరస్వత విరోధం గల భావాలలో సమన్వయం కుదర్చుకొనివరి

సమగ్రమత్తం గ్రంథ విశ్వాదానికి ఓగవాన్ మహావీరుని ప్రేరణ అవ్యక్తంగానూ పాత వివోధాగారి ప్రేరణ వ్యక్తరూపం లోనూ చూడవచ్చి ఓగవాన్ మహావీర నిర్వాణ చంచలికి శత వార్షిక మహోత్సవం ఒకగురున్న ఈ ఏది ఈ గ్రంథానికి సర్వ మాన్యత సాధించే నిమిత్తం ఢిల్లీ పట్టణంలో సంగీతి సహాసభాస్వామి కావడం ఒక అపూర్వమైన చరిత్ర సమటన సంగీతిలో పాలుగొన్న సాధువులు విద్వాంసులు శ్రావకులు సేవకులు అన్ని విధాల సహకరించి ఈ గ్రంథానికి ప్రామాణ్యం అర్జించేశారు తై నమతాని చెందిన అన్ని సంప్రదాయాల మునులు శ్రావకులు కలిసి చేసిన ఈ సమావేశం రెండువేల సంవత్సరాలకు తరువాత మొదటిసారిగా సంభవించి

ఈ సమన్వయాత్మక ధర్మసంగీతి ఢిల్లీలో రెండురోజులవరకు జరిగి నాలుగు సమావేశాల్లో పూర్తి అయింది నాలుగు సమావేశాలకు అధ్యక్షత వహించినవారు నాలుగు అమ్మయాలకు చెందిన మునులు

1 శ్రీ మణిలకుమార్ తీ ముని

2 శ్రీ నధమల్ తీ ముని

3 శ్రీ జాకవిజయ తీ ముని

4 ఉపాధ్యాయ శ్రీ విద్యావందన తీ ముని-అవేవారు

ఆచార్య శ్రీశుభ్ దేవ్ ఆచార్య శ్రీ ధర్మసాగర్ తీ ఆచార్య శ్రీ విజయ సముద్ర మారి తీ ఆచార్య శ్రీ దేభూషణ తీ-ఈ నలుగురు మహామనులు నాలుగు సమావేశాలకు అధ్యక్షించారు గ్రంథం యొక్క పది పాఠ్యాల పద్యములు అధ్యక్షులూ - ప్రేరణదర్శి కలిసి

సంగీయొక్క రెండోజరి అధివేశనాు అణువ్రత వివరం
లోనూ వైన కాలాశ్రమంలోనూ ఏర్పాటు చేయబడ్డవి అణువ్రత-
ఉద్యమ ప్రవర్తకులైన ఆచార్య శ్రీ మలసీగారున్న ఉపాధ్యాయ
శ్రీ విద్యానందమునిగారున్న ఆరంభంనుంచి ఈ కార్యాన్ని ఎన్నో
విధాల ప్రోత్సహిస్తూవచ్చారు వీరితోపాటు ఆ రెండు స స్థల సంచా-
రికులూ కార్యకర్తలూ మాకిచ్చిన సహాయోగ సహకారాచి సర్వ
సేవా పంపం సదా ఋణపడి ఉంటుంది

గ్రానక కిరోసుడియైన పాపలా శంలివ్రసాద్ కైన్ ఆయన
ధర్మపత్ని శ్రీమతి రమారాణీకైన్ శ్రీ దుదయాల్ జీ దాఖడి
వాలాకూడ సంగీతిని పఫలంచేయటాచి ఎంతో శ్రమ పడ్డారు వారి
కందరికి మా కృతజ్ఞతలు

ఉపాధ్యాయ కవిరత్న ఆమరముని జీ శ్రీ సంతకాంజీ ముని
శ్రీకానశీస్వామి ఆచార్య శ్రీ ఆనందముని జీ శ్రీయశోవిజయజీ
ముని మొదలైన సాధుపుంగవులు ఈ ప్రయాసను సమర్థించి తగు
సూచన లిచ్చి ప్రేరణ కలిగించారు వారివల్ల మాకు ఎంతోబలం
చేకూరింది

ఈ గ్రంథం ప్రచురించి ప్రచారంలోకి తేవటాని చేయూత
నిచ్చిన శ్రీ రిషభదాస్ జీ రాంకా ప్రాదరాశారు వాస్తవ్యలూ ప్ర ద్ధ
పర్వోదయ కార్యకర్తలూ అయిన శ్రీ బిరధీచంద్ జీ పౌధరీ-ప్రత్యే
కంగా పేర్కొనదగినవారు ఈ ఉయ్యము ముందుగా అందజేసిన ధన
సహాయంవల్ల గ్రంథ ముద్రణం సులభం అయింది

లయీ శ్రీరాధాకృష్ణ బిశాజ్ మొదలీనుండి ఈ మహాకా-
ర్యం తవదిగావే నివించారు శ్రీ జమ్నాలాల్ జీకైన్ శ్రీ గూనవ

మనీకూడ అదే విధంగా సహకరించిరారు వీరందరు సర్వసేవా సంఘాని అభిన్నమైన అంశాలు మాకు మేము కృతజ్ఞతలు తెలుపు కోటం ఎలాగ ?

శ్రీ బిశేంద్రవర్మగారిని ప్రత్యేకంగా పేర్కొనకుండా ఉండ లేము సంత వివేచాగారి ప్రేరణ ఆయన్ను విశేషంగా ప్రభావితం చేసింది అందువల్ల ఆయన ఊణాలంకూడ వ్యర్థంచేయకుండా ఈ కార్యాని వదుముకట్టారు వ్యవస్థ చెడి కృశించిసూయతో ఉన్న ప్పటకీ ఆర్మకత్తో క్రమించి తాద్యతను విజయవంతంగా నిర్వహించారు ఎక్కడైతే తనపేరు ఉల్లేఖంవెబడటం ఆయనను ఇష్టం కాదు అయిగా అంతరాళంనుండి పెల్లుబో నటుదిక్కులా వ్యాపించే ముగంధాన్ని ఎవరు ఆపగలరు ? మేము ఆ మహనీయునికి కృతజ్ఞత తెలుపగలవారం కాము అంతా ప్రభువ !

వార డులోని పార్శ్వవాళ విద్యాక్రమ కోరసంస్థానం వారున్నా స్వార్థాద తైన మహావిద్యాలయం వారున్నా తమ వద్దనున్న మార్గకర్త గ్రంథాలు మాకు అందజేసారు మా ప్రార్థన మన్నించి జ్ఞానమండలి యంత్రాలయం వారు ఈ గ్రంథం అతి శీఘ్రంగా ముద్రించే ఏర్పాటు చేసారు

బడోదాలోని యజ్ఞప్రకాశ సమితి వారు ఈ గ్రంథానికి గుజరాతీ సంస్కరణం శీఘ్రకాలంలో ముద్రించనుండుట సంతోష కార్యం మహావీర నిర్వాణ మహాశివన రాష్ట్రీయ సమితి హైదరాబాద్ లో ఇంగ్లీషు తర్జుమా ప్రకటించటాని వీర్భావం చేయటం అయి ది ఇకర కావంలోకూడా ఈ గ్రంథం అనువదించబడి ఇంటింట దిని ప్రచురణ కలుగవలసివడటం ఎంతో ముఖ్యమైనవని దీన్ని ప్రకటించే అధికారం తైవర్మామయాయులైన సమస్త సంప్ర

రాయల వారి హస్తగతమై తిన్నది వీరి అనుకూలాన్ని పోగొ
రించుకొని పర్యటిగా వంతుం అహంరోజై నాసరే అనువదించటాని
అనుమతించగిండు

ఈర్యం ముంపుం కావటాని ప్రభుప్రవాహం కాం
ప్రవాహం గమాప్రవాహం అనుమతించటం అన్నిటికన్న ఎప్పు
పంగలి ఒగవావ్ మహాసీనువి 2500 వ విర్యాగమవక్సకంలో
ప్రామాణికమైవయ్యా పమణమత్తం గ్రంథం అందరికి అంద
వేమటమే మేము తలచెట్టివ కుకపంకల్యం

గ్రంథంలో ఎక్కడై వ అచ్యుతప్పలు కనిపించినట్లైతే దయచే
మాకు మోదించవలసవదిగా విర్యామలను సవివయంగా ప్రార్థిస్తు
న్నాము వచ్చే పంక్తిగంలో వాటిని పవరించటం మొదలం అవుతుంది

కృష్ణరాజమహార

నర్తకేవా సుమ స రాంకుడు

మహాపీఠ ముంది

14 ఏప్రిల్ 1976

రెవెన్యూ సంస్కరణము

ఇప్పుడు వచ్చిన రైతు : ఇక్కడకు కులార్ బాద్దాచి
 అప్పుడు ముప్పై రెండు అంగుల ప్రభుత్వ భూమిలో
 కొంత భూమిని పైవర్గాలలో ఉంచుతూ అట్టి ప్రభు
 త్వం గ్రంథంగా అంగీకరించి ఈ గ్రంథ సంకలనం భగవద్ వేషా
 వీరుని 2500 వ నిర్వాణ జమీందారులకు కృతార్థం పొందడం
 మూడవవం దీనివల్లగా శివరాంబర దిగంబర స్థానవాసీ
 మొదలైన వైవంధ్యాలవారి కందరికి పన్నుయం ఏర్పడటమి
 తరల మరలవారి కూడా వైవంధ్యం మరలదం అయ్యే
 రూకర్ణం అందింది

అగవార్ మహావీర 2500 వ వార్షిక నిర్వాణ గూరొహమితి
 అంద్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం మరల పరిశోధన విచార గ్రంథాబ్రహ్మ
 యొక్క గుండా కుల దీక్షయలూ కలిపి పన్ను ముప్పై అంగుల
 అనువాదం ప్రభుత్వం కింద వేరూ గూరొహ మూలస్థానీ
 గాథలూ పర్యవేక్షణంపంపారు గ్రాటించి వాటి కావ్యాలు
 శ్రీ యో వి శివరాంబర గూరూ వాడు తెలుగులో మరలదంగా
 అనువాదంపే యిచ్చారు ఇందులో కొన్ని శక్తులు వైవంధ్యాని
 పంబందించిన పారిశ్రామికాలు అవి అంత ముఖ్యంగా అందరిలో
 పడవు పాఠకులు ఈ గ్రంథంచేత పయనించిన పారిశ్రామిక శక్తి
 కొన్ని మామకొని వాటి కావం గ్రహించవలసి ఉంటుంది

భగవార్ మహావీరు దివ్యవాణి జిల్లామవులైన పాఠకుల
 హృదయాల్లో జ్ఞానజ్యోతి వెలిగించగలదని విశ్వసనీయము
 నవంబరు 1975

ప్రైవేటు రూపం ప్ర

ప్రకాశనం

ఎడమనండి మొదటివరుస — సర్వత్రీ కే దుబిలికాన్త్రీ మూడవముగి రెండవ వరుస — ఎ ఎస్ ఉపాధ్యక్ష
 అమ్మలార్తైన్ యశపార్తైన్ శాంతిలాత్ 15 రాధా స్వజాత్ పం తైలాపదం దక్షిణాన్త్రీ
 ఖశార్తంద్ర గోరావాలా స్వరాజమోహనా మూడవ వరుస — పం సుమేరచంద్ర దివార్ దా దర్బారీలార్
 కోరియా అగర్తంద్ర శాహూటా ఇతర విద్యార్థులు ప్రావకులు

శ్రీ వినోదాసు మునులు వ్రాసిన లేఖ

ANUVRAT VIHAR

పీఠ నిర్వాహిని 24-1 2501

210 దీనదయార్ ఉపాధ్యాయ మార్గం

నయ్యా టిల్లి దివాల 7 12-74

భద్రవశిష్యాని ధర్మానురాగి శ్రీ ఆచార్య వినోదాశీ

మీ సామ్య భావపూర్ణమైన చింతనను సమయానుకూలమైన
సంహాను మన్నించి తై నదర్శనసారం దాగొయొక్క నవీకరణమైన
శీతలస్థం ఈ కంటిని శ్రీ జీవేంద్ర కుమార్ వర్ణిస్తే ఇంకా అనేక
విద్వాంసులు కలిసి పునః సంకలనం చేయటం జరిగింది ఇవ్వ సేవా
సంఘమూ శ్రీ రాధాకృష్ణ విజాజ్ గార్ల నిర్వహణ కృషి ఫలితంగా
సంగీతి పాఠాలు చేయబడ్డది ఆ సంగీతిలో పాలుగొన్న ఆచార్యులు
మునులు విద్వాంసులు అందరూ మీ భావాన్ని ఆమోదించారు
తృప్తిగా సమస్త తై న సంఘానికి సమ్మతమైన సమణసుత్తం
ఆగ్రేగంధం పోలిచబడ్డది భగవాన్ మహాశివుని పంచవింశతి శత
నిర్వాణవర్ష సందర్భంలో అందరూ దీన్ని మహాభక్త్యంగా స్వీక
రించారు 1974 నవంబరు 20 30 తేదీలలో జరిగిన సంగీతిలో ఈ
గ్రంథం పాఠాయణం చేసి ఆచార్యులు మునులు విద్వాంసులు తమ
సమీక్షను విమర్శాత్మకమైన అభిప్రాయాలను వెల్లడించారు చివరకు
గ్రంథాన్ని పరిష్కరించే కారం మునులకూ వర్ణిస్తే ఒప్పించబడ్డది
ఒకవారంకోసాలు మునులందరూ సమావేశాలు జరిపి గ్రంథాన్ని
సమగ్రంగా పరిశోధించారు వారు చేసిన పరిష్కారం మా కందరికీ
సంతోషకరమైంది ఇప్పుడు మీరు దీన్నిలోతుగా పంపించి భక్తు-

గదం బాక క్రొవం గర్భరచగలరని బలిష్ఠుని ఇంకా పైన
 నూచలు గెలుగు ఉన్నట్లయితే వాని మాకు అందజేయ గోరు
 తున్నాము మేము వాటిని పంపింపంపి స్వీకరిస్తాము

సంగీతి సమావేశాల అధ్యక్షుల హస్తాక్షరాలు

విద్యార్థులముని

ముని మహిమహర్

ముని జనర విజయ

మునిసాథమర్

రామహరి

అశ్వేద్రవర్తి గ్రంథసంకలన కర్త

రామహరి

12-12-74

రామహరి

శ్రీ విద్యా హస్తాక్షరాలు

సమాధానం

(వి నో కా)

టీవీవోలో వాడెన్నో సమారావాలు లభించినవి వాటి లన్నిటిలో చివరికి లభించిన వర్షోత్సవమైనది ఈ యేదే నాకు లభ్యమైంది లగవర్షోత్సవంలోని 700 క్లోజ్ లో వైదిక రక్షణాచారం మనకు లభించింది రమ్యవదంతో శార్దూరక్షణాచారం మనకు అందజేయబడ్డది రా నిమూలంగా తెలుగువారే వంశవారాల తర్వాత కూడా బుద్ధుని లోర జనులు గ్రహించటానికే వీలు వచ్చిందని అదే విధంగా చైనదర్శనాచారంకూడ సంగ్రహించబడటం అవసరం అని తై న పండితులను నేను ఎన్నోసార్లు హెచ్చరించాను కాని తై నంలో అనేకమైన సంప్రదాయాలు ఉండటం ఒక్కొక్క సంప్రదాయంలో అనేకమైన గ్రంథాలు వ్రాయబడి ఉండటం ఇందుకు అటంకంగా కనిపించింది తైదిర్ కురాన్ ఎంత పెద్ద గ్రంథాలైనా అవి ఆ రచయితకు ప్రామాణికంగా ఉన్న ఎకైక గ్రంథాలు కాని తై నుల మీయంలో అలా కాదు వీరిలో శ్వేతాంబులనీ దిగంబరులనీ తెలుగు కాటలు ఇవి కాక తేరావంధీ స్థానకవాసీ మొదలైనవి ఇంకా వాటగు ప్రధాన సంప్రదాయాలున్నవి వీటి సంబంధించిన గ్రంథాలుకూడ ఇరవై అయిదు వరకు ప్రచారంలో ఉన్నవి తై న మునులు విధానం.... మీరందరు ఒకచోట సమావేశమవ్వండి

దపటంవల్ల ఆయన ఎంతో శ్రమచేసి వైవరిరాషాహాళాన్ని ఒడదాన్ని
 రచించాడు అదిగాక వైవ ధర్మపారం అనే పుస్తకం వ్రాసి దాని
 వె ప్య ప్రతును అచ్చువేయించి వైవ విద్వాంసులకూ తదితర ధార్మి
 కులకూ ఎంన వారి అభిప్రాయాలు పేరించాడు విద్వాంసుల సూచ
 నల మన్నించి కొన్ని గాథలు తీసివేసి మరి కొన్నిటిని చేర్చి దాన్ని
 తిరిగివ్రాసి అనేక గ్రంథరూపంలో ప్రకటించాడు తదుపరి ఆ
 గ్రంథాన్ని ఎమీడించే ఉద్దేశ్యంతో చాలా తెచ్చిన ఒత్తిడివల్ల ఒక
 పాఠ్య (పాఠ్య) సూచికగతటం తిరిగింది దానిలో మునులు ఆచార
 గ్రంథ క్రాంతి గతర అధికారికులు సుమారు మూడువందల మంది
 పాఠ్యం వారు అనేక పాఠ్యం తీసిన చర్చల ఫలితంగా గ్రంథం యొక్క
 పాఠ్యం పాఠ్యం మార్పుచెంది చివరకు పర్వామమంతో శ్రమణ
 మాత్రం ర్పత్తి శ్రమణమాత్రం అర్థమాగది భాషలో సమణ
 మత్తం అయింది ఇందులో 750 గాథలు పేరించబడ్డవి ఎను
 ఎన్ని మిగిలినవారు చాల ముక్కున 7ను 108 లో గుణిస్తే 750
 అవుతుంది ఇన్ని గాథలు పర్వపర్వంతో క్రోడీ రింపబడి వైవ్ర
 కు వ్రాయాడు (21 ఎప్రిల్) వాడు జరుగనున్న వర్ణమాన వర్ణం
 సంవత్సరం ఈ గ్రంథాన్ని తప్పలులేకుండా ప్రకటించటానికి పంపిరి
 లిక్కా చిది ఈ విధంగా వర్ణమాన జయంతినాడు వైవ ధర్మపార
 వైవ పర్వం వైవ యావత్ భాగదేవారి లిక్తుంది తదితర
 వైవ పర్వం ఉన్నంతవరకు ముఖ్యంగా వైవ మున్నా వైవ
 వైవ పర్వం మూయులమూ ఈ వైవ ధర్మపారం పరిష్కార
 పాఠ్యం గతర చిది చిహ్నం వందల ఎంతో జరగని మహా
 భాగ్యం భాగ్యం పాఠ్యం అయింది చాలా చాలా నిమిత్త
 పాఠ్యం మహా భాగ్యం మహాభిమతి కృపవల్లనే ఇది పాఠ్యం
 పాఠ్యం భాగ్యం ముక్కుకున్నాడు

భగవద్గీత మన్న గాథంగా ప్రచురించినది ఎంతటి వేడు అంగీ రిస్తున్నామని గీతం కవచం నా చిత్తాన్ని ఎక్కితూ అర్పించింది. భగవాన్ మహావీరుడే అయిన అష్టాంగ పూర్తిగా అగ్రీ - యోగ్యమైంది. సత్యగ్రాహి వివేకవృత్తి అనున అష్టాంగ రోగిలో ఎక్కితే దేహతంత్రీకారణమూ సత్యావృత్తి అనున అష్టాంగ రోగిలో కాకాను దూడ వ్యక్తి సత్యాగ్రహ యోగలోనే గాఢతీ నింపెట్టారు. కాని కాను సత్యాగ్రహ కాపనీ సత్యగ్రాహ మాత్రమే నని కాకా ను తైతిగే ఉన్నాడు. ప్రతి మానవునిలోనూ సత్యం యొక్క కొంత అంశం ఉంటుంది. దానితో అతని మానవ జన్మస్థానం అవుతుంది. అందువల్ల సమస్త భార్యోమా సంప్రదాయాల్లోనూ మానవుల్లోనూ కనిపించే సత్యాంశాన్ని మనం గ్రహించాలి. ఉంటుంది. ప్రపంచీ సత్యగ్రాహి కావలెవన్న మహావీరుని లోక శీతలం వార కాకా ను ఎక్కితగా ప్రకాశితం చేసింది. గీత కవచం అని నేను అంటున్నప్పటికీ మళ్ళీ సత్యాగ్రహ చైతన్యం వాసు ఈ రెండరి కేదం ఏమాత్రం కనిపింపటంలేదు.

బ్రహ్మ విద్యాపరిషత్

రామహరి

పవనం (పత్త)

రామహరి

26-12-74

రామహరి

(శ్రీ విద్యా హస్తాక్షరాల)

భూ మి క

సమగ్రమున అనే గ్రంథములకు సంబంధం "చార్య
వివేకా చానేగారి ప్రేరణవల్ల అరిగింది చారి ప్రేరణవల్లనే సంగీ
ఎన్నడి దానిలో దీని పాండులి" స్వీకృతి లభించింది ఇది ఒక వి
ప్రమేయ చారిత్రిక సంఘటన

లోకంలో ఉన్న ధర్మాలన్నిటా మూలాధారం అన్న పద
మాత్రమే ఈ తెలుగు తత్వాల వ్రంశాలమీదనే ధర్మవ్రంశం నిర్మితం అయి
ఉన్నది లోకంలో వ్యాపించి ఉన్న ధర్మవ్రంశాలలో కొన్ని అన్న
వాదంతో పాటు ఈశ్వరవాదాన్ని కూడా ప్రతిపాదిస్తుంటే మరొకొన్ని
అనీశ్వరవాదాన్ని సమర్థిస్తున్నవి ఈశ్వరవాదియైన వరంశంలో వర్ణ
శక్తి మంతులైన ఒక ఈశ్వరుడో లేక పరమాత్మ ఈ సృష్టి కర్త
అనీ పాలకుడనీ నియామకుడనీ విశ్వంపై బదుతున్నది సృష్టి యా
వత్తు అతనిపై ఆధారపడి ఉన్నది అతనికే బ్రహ్మ అనీ విధాత అనీ
వరంశం అనీ ఇంకా ఇటువంటివే అనేకమైన పేర్లు వాడబడుతున్నవి
ఈ వరంశంకు చెందిన మానవ్యతను (సమ్యక్తాన్ని) అనుసరించి ఈ
భూలోకంలో అధర్మం చెరిగి ధర్మం ఖండించినప్పుడల్లా తగచానుడు
అవతరించి దుష్ట ప పరంశ్వరా సృష్టించి రక్షిస్తాడు. పద్మవ్రంశ
నీజాలను విరిగి వాటిపోతారు

అనీశ్వరవాదియై ఎం.ఎ.ఆర్

ఇం తెలుగు వరంశం అన్నవాదంతోపాటు అనీశ్వరవాదాన్ని
ప్రతిపాదిస్తుంది వ్యక్తియొక్క స్వతంత్ర వికాసాన్ని అది విశ్వంబుంది

ప్రతి ఒక్కవ్యక్తి లేక జీవుడు తన పంపూర్ణమైన వికాసం తాను పొంద గలుగుతాడు తనలో కాగద్వేషరావాత్మాన్ని అత్యధికంగా పెంపొందించుకొని తద్వారా పరమ పదవికి చేరుకోగలుగుతాడు అతడు తనకు తానే నియామకుడు పంచాలకుడు తనక తానే మిత్రుడు శత్రువుకూడ ఈ పరంపరను అనుసరించేదే శైవ ధర్మం ఇది నైజ్ఞానిక మైంది దీన్ని సంజేవంగా చెప్పాలంటే శ్రమణ-సంస్కృతి అని చెప్పి గుర్తించవచ్చు శౌర్య దిగ్భతర ధర్మాకూడ ఈ అధ్యాత్మిక కోసమే చెందినవే ఈశ్వరవాచియైన భారతీయ సరంపర బ్రాహ్మణ సంస్కృతి అని ఎలువలడుతున్నది

ప్రాచీన ధర్మం

ప్రాచీనమైన కారణంచేత గాని లేక అర్వాచీనమైన కారణంచేత గాని ఒక ధర్మం శ్రేష్ఠమైనదని ఉపాదేయమనీ నిర్ధారణచేయటానికి వీలులేదు కాని ప్రాచీనమై ఉండటంతోపాటు ఆ సంప్రదాయం యుగాల తరబడి సజీవంగాను క్రియాశీలంగాను ఉండి వృద్ధిచిందుతూ వచ్చి లోకనీలినీ జమల పంపూర్ణతాన్ని వికసంపదేస్తూ అద్భుతమైన ప్రేరణగా ప్రసాది చెందిట్టయితే ఆ ధర్మం యొక్క ప్రాచీనత దాని మహత్వాన్ని అంతర్నిహితమై ఉండే సార్వకాలిక సార్వభౌమిక రత్నాన్ని రప్పక మార్చిస్తుందని చెప్పవలసి ఉంటుంది శైవ ధర్మ పరంపర యొక్క ఆచారసంపదమ భావసంపదమ పరిపించిచూస్తే అది ఎంత ప్రాచీనకాలం నుంచి ప్రవర్తమానమై వస్తూఉన్నదో వృష్టపదక మానదు శిర్డంకర వర్ణమాన మహావీరుడు ఈ శైవ ధర్మానికి మూల ప్రవర్తకుడు కాడన్న పత్యాన్ని చరిత్రకారులు ఎలాటి సందేహం లేకుండా నిర్ధారణచేశారు అయితే ముందున్న శిర్డంకరలు కూడ శైవ ధర్మాన్ని పునరుద్ధరించి ప్రాణ ప్రతిష్ఠ చేసినవారే

దీని యూరి ఉగ్రుం ఇంకవరకు చరిత్రకు అందలేదు కాని ఉపల్బ
వైన చారిత్రా పురాతన గ్రంథాలు ఈ ధర్మాన్ని లభ్యం ప్రాచీన
మైనదిగా రుజువు చేస్తుంది యుగేంద్రము శ్రీమద్ భాగవతము మొద
లైన ప్రాచీన గ్రంథాలలో కేవల వ్రాత్యక్షవియులు వాతరవా
మనుషు-వీరి గురించిన ప్రస్తావన అక్కడక్కడ కనిపిస్తున్నవి

పైర మక చరిత్రలో అరవై యుగ్గురు శలాకాపురుషులు
వర్ణించబడి ఉన్నారు అచర్చిత ఉత్పత్తిలో—అనే సంజ్ఞగరి
సుదీర్ఘమైన యుగ లో ఈ శలాకాపురుషులు అవతరించి ధర్మాన్ని
నీనీ ప్రేరేపించి మానవ కర్మము వికసంపజేస్తారు ఈ శలాకా
పురుషులలో 24 గురు శిర్డంకరులు ప్రముఖులుగా ఉంటారు ఇప్పుడు
కరుస్తున్న అచర్చిత కల్పయోగ వాల్మీకి భాగంలో అవతరించిన
24 శిర్డంకరులలో మొట్టమొదటివాడు ఋషభదేవుడు ఆయనకండ్రి
నాటి అనే రాజస్యుడు తల్లి ముదేని ఈయననే అదివాసుడు అది
బ్రహ్మ అనేకాదు అనుకూల యెఱుఁగు చిట్టచివరి అనగా 24వ
శిర్డంకరులైన మహావీరుడు 2500 సంవత్సరాల క్రింద బ్రహ్మచారు
కర్మ 24 బుద్ధులూడ ఈయనకు సుకాలినుడే ఎగవాన్ మహావీరు
వి 20 ఎండ్లకు పూర్వం 23వ శిర్డంకరులైన పార్శ్వనాథుడు
బ్రహ్మచారు ఆయన వారాణసి రామైన అవ్వేమని గుమారుడు
బాధామూలలో నిగంరవాత పుక్త—అనే మహావీరుడు
అచర్చితాదు పార్శ్వ రంహూడ చారుర్యమధర్మం అని
ఉచితమైనది ఈ పార్శ్వ ముందకు ప్రవీరి అయిన వాడే మహా
వీరుడనుడ అక విరంగా చూస్తే అచిచ్చిన్నంగా ప్రవహించే కాల
ప్రవాహం ఋషభదేవుడు ప్రపంచాదు మహావీరుడు చిరి
వదు కాదు ఈ చరిత్రకు అది అకము-అనేది లేపు ఈ 24
శిర్డంకరుల మధ్య మొదటి ఎన్నో కాలావో ఇముందు ఎన్ని కాల
మహా చిత్తుల మొ

[illegible]

అహింస

తైవాళార నిశి మూలం అమాంప కాని అనేకాంశ దృష్ట
లేకుండ అమాంపను పొటించటం సంభవంగాదు ఎందుకంటే వైవ

౧౪ ' ౨౧ ... రమ్మోకా మొగుడ అధారము
 ఉన్నచో అనిపిస్తుంది మహానుభావుల పైకి కనిపించే ప్రయత్నములో
 తిరిగిరాని మార్గమే వాగవతి చెప్పినట్లుగానే సమస్తమీద
 తాను ... తాను తీసికొని వెళ్తుంటే అగ్రములో సర్వత్రా
 తీరాని నీడే ఉన్నది అలాగే కావేరీడు జీవాలు చచ్చాగే ఉంటవి
 కనుక బాగ్రత్తతో వ్రచివెళ్ళే వ్యక్తియొక్క కావనలో అలాంటి
 ఉన్నప్పుడు అతడు అలాగే ఉండి అదేమధంగా సావధానంగా వ్రచి
 ర్తింపగలగలగా కావన అందు చేతులతో వాంఛితముగా పోయినప్పు
 డే వాగవతి ... వలె ఉంటాడు ఈ విధమైన విశ్లేషణ అనేకాంశ
 దృష్టిచేసేదే గుంథన కాదు అందువల్ల అనేకాంశ దృష్టగలవానికే
 సూక్ష్మ దృష్టి కరుణించునది సమస్తదృష్టి ఉన్నప్పుడే సమస్త
 క్షణము సమస్త చరిత్రము అలవడతనో విశ్వసనీయమైనది సమస్త
 దృష్టికాని వాని క్షణం సమస్తమైనది కాదు వాని అచరణమూడ
 గుంథారమైనదిగా ఉన్నది కనుక వ్రచిన మార్గంలో సమస్తక్షణం
 ఎంతోమహత్తు అదిగా కావనం అందు చున్నది అదే మోక్షసాధనము
 అధారం ౧

ఉంటుంది ఉత్తరీ స్త్రీ గివాళం నే మూడు గుణా గలిగి వర్ణార్థం
 ఎల్లప్పుడూ గంధపీఠం ఉంటుంది అది గంధస్థానాన్ని ఎక్కడికొకటి
 పెట్టదు వర్ణార్థం జడమైనాసరే చేపవైనాసరే దురీచిగానే ఉంటుంది
 వర్ణార్థం పోలో వర్ణార్థం ఎల్లప్పుడూ ఉండేదే కాని వర్ణాయాంను
 జట్టి అది ఎప్పుడూ మార్పుచెందునూ ఉంటుంది వైవ దశ్యవం ఈ
 గ్రోదిమీద అధారపడి ఉండటమే కాక సమస్తమైన లోకవ్యవస్థ
 కూడ ఈ గ్రోదిమీదనే అధారమ. ఉన్నదని ప్రతిపాదిస్తున్నది ఇది
 వైవ దశ్యంలో ఉన్నవికేళం ఈ జగత్తు అనాది అనీ అనంతం అనీ
 వడ్డ్యవ్యాప్తం పృథ్వి చేస్తున్నది దీని కర్తా ధర్తా ఎవడూలేదు
 ఏ వ్యక్తిగాని శక్తిగాని దీన్ని నిర్మించలేదు అశ్మ ర్త వస్తుస్పృశానం
 మీద అధారమ. ఉన్నది అది లేక కాలాంశు అగీతమైనది ఈ వర్ణాన్ని
 సమీక్షిస్తున్నాడు సమాజంలో వర్ణభేదం వర్ణభేదం మొదలైన వైవమ్యా
 లను తాను ఉండదు త్మరిని దృష్ట్యలో పెట్టుకొని మహావీరుని పంటి
 వైర్యా గంధముడూ గ్యదర్శి అయినవాడు వ్యవహార జగత్తులో
 సమభావమే అనాంస అనీ మనస్సులో మమత లేకపోవటమే—
 అపరిగ్రహం అనీ అనటం సమంజసంగా ఉంటుంది సత్యం శాస్త్రంలో
 కాదు అనుభూతిలో ఉన్నది బ్రహ్మలో చరించటమే బ్రహ్మచర్యం
 అనిమించుకుంటుంది కర్మమ జట్టి మమమ్యుడు బ్రాహ్మణుడు క్షత్రి
 యుడు వైశ్యుడు శూద్రుడు అనుతాడు చారిద్రంలేని వ్యక్తికి
 సంప్రదాయం వేషం ధరం బలం సత్తా లోకవ్యవస్థం జ్ఞానం శాస్త్రం
 బలాన్ని ఈయలేవు దేవీ-దేవతలకూ విధిన్న ప్రకృతి కక్షుంకూ
 ప్రీతికలిగించే ఉద్దేశ్యంతో అచరించే కర్మకాండవల్లనూ అనుష్ఠానాల
 వల్లనూ కూడ మానవునికి త్రాణ ఏమాత్రం కలుగదు అతని ముక్తి
 ప్రాసాదిచ గలిగివని అశ్మప్రతితి (అశ్మవిశ్వాసం) అశ్మజ్ఞానం అశ్మ
 తస్మయత అనంద రసమగ్నత ఇదే సమవ్యక్త్యం మహావీరుడు

దుర్భాగహమూ లేనప్పుడు అశ్శాంతం ద్వారా ముడిబడ్డవివా
దాలవన్నిటినీ పరిష్కరించుకోవచ్చు నిజానికి ఈ అనేకాంత
భావవల్లనే మనం జీవించగలుగుతున్నాడు, కాని ఆ వెనుగు ఎక్కడి
నుంచి వస్తున్నదీ అతనికి తెలియటంలేదు హాసమూ మొడిగట్టూ
అనే గంత కండ్లను కప్ప ఉంచినంతవరకు వస్తువు యవార్థరూపంలో
గోచరించదు ఈ అనేకాంత దృష్టి వస్తువు లేక పదార్థంయొక్క
స్వతంత్ర సత్తాను చాటుతుంది భావజగత్తులో అహంస యొక్క
స్థూలరూపమే అనేకాంత సత్యం అహంసను పాటించేవాడు అనేకాం
రాన్ని నమ్ముతాడు అనేకారాన్ని గమ్యేవాడు అహంసకుడుగా
ఉంటాడు

నేడు ప్రచరితంగా కనిపించే తైన దర్శనంయొక్క స్వరూపం
మహావీరుని బోధలతో అనుప్రాణితమై ఉన్నది ఆయన దర్శనానుసారమే
నేడు చెల్లబడి అవుతున్నది మహావీరుడు గత్యానికి ధర్మానికి
సమన్వయం కుదిర్చిన మహానుభావుడు జ్ఞాన దర్శన ఆచరణాల సమ
న్వయమే మమమ్యునిో దుఃఖవిముక్తి కలిగించేది జ్ఞానహీనమైన కర్మ
కర్మ కమాతవైన జ్ఞానం తెందూవ్యర్థమైనవే తెలిసికొన్న సత్యాన్ని
ఆచరించటం ఆచరించే సత్యాన్ని తెలిసికొటం తెందూ ఏకమై
వర్తించినప్పుడే వాటి సార్థకత ఏర్పడుతుంది

వస్తు వ్యభావ దర్శనం

వస్తువుయొక్క వ్యభావమే దర్శనం (వస్తు పహివిదమ్యో) అని
వైశిష్ట్యం చూడోస్తున్నది ఇది ఆ దర్శనకవ్యం ప్రసాదించిన గొప్ప
పదం పృష్టలోఉన్న ప్రవిచారము దాని స్వభావానుసారం ప్రవిరిస్తు

ఉంటుంది ఉత్పత్తి స్థితి విశాలం—అనే మూడు గుణాల గలిగి వదార్థం
 ఎల్లప్పుడూ ఉండనేఉంటుంది అది యే స్వభావాన్ని ఎన్నటికివదలి
 పెట్టదు వదార్థం జడమైనానరే చేతనమైనానరే ఈరీతిగానే ఉంటుంది
 సత్తాదూపంలో వదార్థం ఎల్లప్పుడూ ఉండేదే కాని వర్ణాయాంను
 బట్టి అది ఎప్పుడూ మార్పుచెందుకూ ఉంటుంది జైన దర్శనం ఈ
 త్రివిధమీద ఆధారపడి ఉండటమే కాక సమస్తమైన లోకవ్యవస్థ
 కూడ ఈ త్రివిధమీదనే ఆధారపడి ఉన్నదని ప్రతిపాదిస్తున్నది ఇది
 జైన దర్శనంలో ఉన్నవిశేషం ఈ జగత్తు అనాది అనీ అనంతం అనీ
 వక్ష్యవ్యాప్తం అని స్పష్టం చేస్తున్నది దీనికి కర్తా ధర్తా ఎవడూలేదు
 ఎ వ్యక్తిగాని శక్తిగాని దీన్ని నిర్మించలేదు అత్యంతా వస్తుస్సభావం
 మీద ఆధారపడిఉన్నది అది దేశ కాలాలకు అతీతమైనది ఈ సత్తాన్ని
 సమీక్షిస్తే సమాజంలో వర్గభేదం గర్వభేదం మొదలైన వైషమ్యా
 లకు తావు ఉండదు ఈస్థితి దృష్టిలో పెట్టుకొని మహావీరుని వంటి
 జై రాగ్య గుండున్నడూ తత్వదర్శి అయినవాడు వ్యవహార జగత్తులో
 సమభావమే అవాంఛ అనీ మనస్సులో మమత లేకపోవటమే—
 అపరిగ్రహం అనీ అనటం సమంజసంగా ఉంటుంది సత్యం శాస్త్రంలో
 కాదు అనుభూతిలో ఉన్నది బ్రహ్మలో చరించటమే బ్రహ్మచర్యం
 అనిపించుకుంటుంది కర్మను బట్టి మమస్యుడు బ్రాహ్మణుడు క్షత్రి
 యుడు చైత్యుడు శూద్రుడు అపుతాడు చారిత్రంలేని వ్యక్తికి
 సంప్రదాయం వేషం ధనం బలం సత్తా లక్ష్యర్యం జ్ఞానం శాస్త్రం
 విధానిని ఈయలేవు దేవీ-దేవతలకూ విధిన్న ప్రకృతి శక్తులకూ
 ప్రీతికలిగించే ఉద్దేశ్యంతో ఆచరించే కర్మకాండవల్లనూ అమృతానాం
 వల్లనూ కూడ మానవుని బ్రాహ్మణమాత్రం కలుగదు అతని ముక్తి
 ప్రాసాది చ గలిగివని అత్యంతితి (అత్యవశ్యానం) అత్యజ్ఞానం అత్య
 తనత్రయత అనంద రసమగ్నత ఇదే సమవ్యక్త్యం మహావీరుడు

యథార్థంలో గొప్పగాను అనుగ్రహంగా గ్రంథము
 లేదనిచి దేహ అదే గ్రంథముగాను అనుగ్రహించి
 రమై సమస్తజనులను బోధగమ్యమైంది అది వాయుమండలంలో
 ప్రతిర్వసిస్తు అమృతం పక్షి పున్నది

శ్రావణాచారం

సాధన శక్తిని అనుసరించి చేయవలసింది దాన్నిబట్టి వైపుల
 సాధనమార్గం-శ్రావణాచారమనీ శ్రమగా చారమనీ-రెండు విధాలుగా
 విభజించి ఏర్పాటుచేయటం జరిగింది శ్రావణం అచరణ శ్రమగాచారం
 కంటే ముఖ్యమైంది ఎందుకంటే శ్రావణము గృహశాస్త్రగురువారు
 లోకవ్యాపారంలో నిమగ్నులై యే ఉంటారు కాని వారు అచరణ
 విషయంలో అవిజాగరూఢులైఉండి శ్రమణధర్మాన్ని లక్ష్యంగా పెట్టు
 కొని ముందుకుపోతూ ఉంటారు శ్రావణుని అశ్మశక్తి పెరిగి రాగ
 ద్వేషాది వికార లను శృంభించి క్రోధాది కషాయాలను వశపరుచు
 కోరిగినప్పుడు ఒక్కొక్క శక్తి చాటుకుంటూ శ్రమణవశా
 చేరుకుంటారు ద్వారకావర్ణికాలము నిరంతో పాలించి పదకొండు
 మైళ్ళూ (శ్రేణులు) ఎక్కిరాగిరిగిరపుడే శాశ్వతమైన శ్రమణపథం
 లభ్యమవుతుంది గురిగా చూస్తే శ్రమణ ధర్మానికి ఆచారమైంది
 పూరకమైంది శాశ్వతధర్మమే సైవధర్మాచారం అంటా ఆత్మ
 స్వభావమైంది శాశ్వతమయ్యా శ్రమణమయ్యా ఇద్దరికీ వ్యత్యస్త కలిగిస్తూ
 శాశ్వతమికావంతో పురోగమించే స వాన ఇందులో లభ్యం అవుతుంది
 శేవలం నీతి ఉపదేశంగా ఆచారనియమాలు వ్యావహారికదృష్టతో
 ప్రతిపాదించటంగాని ఇందులోలేవు సాధనని శక్తి సేవీడకను బట్టి
 విశాసప్రసాదం ప్రతిపాదించబడి ఇందులో బాహ్యశ్రీయానంద
 గాని లోకదూడిగాన దేవ గురు సంబంధమైన మూఢవిశ్వాసాలుగాని

పేరుకై వ కనిపించవు అణువణివపాన అనైపు శాస్త్రవసుని పాఠనా
మార్గంలో పత్యేంద్రుని కలిగించటమే కాకుండా సమాజంలో సువ్య
వృత్తూ పురోభివృద్ధికి సహాయం అవుతుంది

గ్రంథదరివయం

ఈ 'సమగ్రముత్తం - అనే గ్రంథంలో వైవ దిక్కు దర్శనాని
పాఠం సంక్షేపంగా క్రమపూర్వకంగా సం లితం చేయబడ్డది దీని 4
ఖండాల్లో 44 ప్రశ్నావాక్యాలు ఉన్నవి వాటిలో మొత్తం 758 గాఢ
బున్నది

దీనిలో చేర్చబడిన ప్రాకృత గాథలు కేయ రూపంలో పారా
యణకు అనుకూలంగా ఉన్నవి వైవారాధ్యులు ఈ గాథలను సూత్రా
లని పేరు పెట్టారు ముత్తం అనే ప్రాకృత శబ్దాని సూత్రం
మూత్తం క్రుతం-అని అర్థం ఎర్పడుతుంది వైవ ఎరంఎరలో సూత్ర
శబ్దం రూఢమై ఉన్నందున ఈ గ్రంథాని సమగ్రముత్తం (క్రమణ
సూత్రం) అని పేరు పెట్టటమైంది గాథలను మొత్తంమీద అన్ని
టిని ప్రాచీన మూలగ్రంథాల్లో నుంచి ఎరుకొవటం జరిగింది అందు
వల్ల ఈ 'సమగ్రముత్తం అగమశాస్త్రంవలె స్వతః ప్రమాణం
అయింది

ప్రథమఖండం తోలియున్నది ఇందులో వ్యక్తి ఉదర పూరణ
ప్రరావమైన తౌతి తీవ్రతనుంచి వైకిలేచి అభ్యంతర తీవ్రతాన్ని
దర్శిస్తాడు విషయభోగం అపారమైనదనీ దుఃఖ భూయిష్టమనీ
అన్య జరామరణ రూపమైన సంపారాని కారణమనీ గ్రహించి అతడు
విరక్తిపొందుతాడు రాగద్వేషాలే తనకు ప్రతి శత్రువులని తెలిసి
కొని వీటిని పరిహరించే ఉపాయం శోధిస్తాడు క్రోధం మానం

మాయ లోభం-వీటిస్థానే డమ మార్గవం పరశత్వం సంకోచం
 మొదలైన వానిని అలవరచుకొంటాడు కషాయాలను నిగ్రహించి
 భోగవక్తములైన ఇంద్రియాలను వశంతో పెట్టుకుంటాడు ఇతర
 ప్రాణులను అత్యవతుగా భావించి పర సుఖ దుఃఖ సంవేదన అభ్యస
 న్నాడు ఇతరుల అక్కరలను గమనించి వీలైనంతవరకు పరిగ్రహం
 వదిలిపెడతాడు స్వపరభేదం పాటించకుండా జాగరూకుడై వివేకంతో
 మోడమార్గము అవుతాడు

ద్వితీయ ఖండం మోడమార్గం వ్యక్తంచేసేది ఈ మార్గం
 లో అదుగు పెట్టిన వ్యక్తి ఉండే సమస్తమైన శంకలు భయాలు
 కాంక్షలు మూఢత్వాలు శ్రద్ధాజ్ఞాన చారిత్రాల్లో అభవా వక్తిజ్ఞాన
 కర్మం సమన్విత బ్రవేషిత కలి కలిపోతవి ఇష్టానిష్టాలనే దృంద్వ
 బుద్ధి సమంపోతుంది సమస్త వాత్సల్యాల ప్రోతస్సు వైకి ఉబురు
 కుంది పాంసార భోగం మీద విరక్తి కలిగి చిత్తం ప్రశాంతం అవు
 నుంది ఇట్లు వారి కలిగి ఉండినాడ తామరారు మీద నీటిబొట్టు
 వలె అల్లిగా ఉంటాడు వ్యవసాయాది వ్యాపారాలు చేస్తూకూడ
 మీ లేయనివాడు అవుతాడు క్రావ్యులితో నుంచి క్రమంగా క్రమ
 గన్పిల్లి అవలంబించి జ్ఞాన వైరాగ్యర్యావాది సాధనల ద్వారా అంత
 రాలను క్రమశః చాటుకుంటూ ఉన్న స్థావం చేసుకోగలుగుతాడు
 అంత సమస్తం విరూపిణమై జ్ఞాన సూర్యుని ప్రభవకోటి
 చిత్తంలో ప్రసరించుచు అతని అన్న అనందసాగరంలో శిలలా
 దట మొదలు కుతుంది లేహం ఉన్నంతవరకు అతడు అరహంత
 రులో అవగా తీవస్సుక దాటే అది ఉపదేశాల ద్వారా లోక
 లో చేపెత్తూ పంపిస్తుంటాడు అముచు పుల్లి అయి

వచ్చుడు ఒద్దత్యాన్ని అవగా విదేశాన్ని పొంది అనందాద్రిలో
విడివడమవుతాడు

కృతీయ ఖండం తత్వదర్శనానికి సంబంధించింది ఇందులో
శీవము-అశీవము మొదలైన వస్తవతత్వాలను గురించి పుణ్యము పాపము
మొదలైన వస్తవదాక్షాణ్యము గురించి వివేచన వినిపిస్తుంది శీవాన్ని పుష్కల
జరమాణువు మొదలైన వట్టరవ్యాం రిచయంతో పాటు వాటి
సంయోగ విగాల ర్వారా విశ్వసృష్టి తవంతటతానే (అకృ
త్రిమంగా) ఏర్పడినదనీ అది అర్థంతాలు లేనిదనీ ప్రతిపాదించ
బడ్డది

చతుర్థ ఖండం పాపాద్యారాన్ని గురించింది అనేకాంత
పత్యాన్ని గురించి వైన పరిచయం చేయటం అయింది వైన దర్శ
నంలో ప్రధానమైన న్యాయం ఈ అనేకాంతమే ఈ ఖండంలో
ప్రమాణం నయం నిశ్చయం విస్తరంగీకరించి గూఢ విషయాలు
సరళంగానూ సంక్లిష్టంగానూ వివరింపబడ్డవి వివరకు సీగస్తవంతో
గర్వింధం సమాప్తం అయింది

ఈ నాలుగు ఖండాల్లో ఉన్న 768 గాథల్లో వైన ధర్మం
యొక్క రత్నం ఆచారమార్గం అన్ని అంశాలతోనూ సంక్లిష్టంగా
వివరింపబడ్డదని చెప్పవచ్చు వైన వాఙ్మయం చాల విపులమయింది
ఒక్కొక్కశాఖను గురించిన గంగీతాలు లెక్కమించి ఉన్నవి
సూక్ష్మాంశాలు అన్నీ అవగాహనం చేకోదలచినప్పుడు ఆ గ్రంథాలు
అవశ్యంగా చదువవలసి ఉంటుంది కాని భిన్న సంప్రదాయాల

విషయ సూచి

ప్రథమ భాగము — చోళచరిత్రము

క్ర.సం.	అంశము	పేజీ
1	మొదటి సూత్రము	1-10
2	శివరాత్రి సూత్రము	17-24
3	సంక్రాంతి సూత్రము	25-31
4	సంక్రాంతి సూత్రము	32-44
5	సంక్రాంతి చరిత్రము	45-55
6	చరిత్ర సూత్రము	56-66
7	మిథిరాత్రి సూత్రము	67-70
8	రాశిచక్రము సూత్రము	71-81
9	చరిత్ర సూత్రము	82-121
10	సంక్రాంతి సూత్రము	122-139
11	అపరీక్షిత సూత్రము	140-146
12	అపరీక్షిత సూత్రము	147-159
13	అపరీక్షిత సూత్రము	160-169
14	శివసూత్రము	170-178
15	అపరీక్షిత సూత్రము	177-191

ప్రతిపదికలు మరియు మోక్షమార్గము

అంక సంఖ్య

ప్రతిపదికలు

1	మొదటి అంకము	117 207
2	రెండవ అంకము	20 1
3	మూడవ అంకము	212 211
4	చెల్లన అంకము	247 211
5	మూడవ అంకము	2 3 2 7
6	చెల్లన అంకము	2 7 206
7	మొదటి అంకము	2 11 200
8	రెండవ అంకము	801 7
9	మూడవ అంకము	8 1
10	చెల్లన అంకము	8 4 2 8
11	మొదటి అంకము	8 6 11
12	రెండవ అంకము	117 4 3
13	మూడవ అంకము	4 3 129
14	చెల్లన అంకము	496 111
15	మొదటి అంకము	60 637
16	రెండవ అంకము	681-115
17	మూడవ అంకము (గుణస్థానము)	616-61
18	చెల్లన అంకము	687 617

వృత్తియ భండం—తత్వదర్శనం

క్రమసంఖ్య	గ్రంథం	పాఠం సంఖ్య
34	తత్వ సూత్రం	588-622
35	ద్రవ్య సూత్రం	624-650
36	సృష్టి సూత్రం	651-659

చతుర్థ భండం—స్వాధ్యాయం

క్రమసంఖ్య	గ్రంథం	పాఠం సంఖ్య
37	అనేకాంత సూత్రం	660-678
38	ప్రమాణ సూత్రం	674-689
39	నయ సూత్రం	690-718
40	స్వాధ్యాయ సప్తకం సూత్రం	714-721
41	సమన్వయ సూత్రం	722-786
42	అక్షేప సూత్రం	787-744
43	సమాపనం	745-749
44	వీరనందనం	750-756

పరిశీలన—పారిభాషిక శబ్దకోశం—పేజీ 245

१ मङ्गलसूत्र

१ णमो अरहताण । णमो सिद्धाण । णमो आपरियाण ।
 णमो उवज्जायाण । णमो लोए सग्गमाहूण ॥१॥
 नम अहदम्भ । नम गिद्धेम्भ । नम आत्तायम्भ ।
 नम उपात्तायम्भ । नमा लान सग्गमाधुम्भ ॥१॥

२ एत्तो पच्चणमोक्कारो, सव्वपापप्पणात्तणो ।
 मगलण च सव्वेत्ति, पडम हवइ मगल ॥२॥
 एण पच्चतमम्भार मग्गपापप्रणाशता ।
 मङ्गलेणु च मव्वेणु प्रथम मग्गति मङ्गलम् ॥२॥

३-५ अरहता मगल । सिद्धा मगल । साहू मगल ।
 वेवलिपण्णत्तो धम्मो मगल ॥३॥
 अरहता लोगुत्तमा । सिद्धा लोगुत्तमा । साहू लोगुत्तमा ।
 वेवलिपण्णत्तो धम्मो लोगुत्तमो ॥४॥
 अरहणे सरण पव्वग्गामि । सिद्धे सरण पव्वग्गामि ।
 साहू सरण पव्वग्गामि ।
 वेवलिपण्णत्त धम्म सरण पव्वग्गामि ॥५॥

अहन् मङ्गलम् । गिद्धा मङ्गलम् । साधन मङ्गलम् ।
 वेवलिपण्णत्त धम्म मङ्गलम् ॥३॥
 अहन् लोकात्तमा । गिद्धा लोकात्तमा । साधन लोकात्तमा ।
 वेवलिपण्णत्त धम्म लोकात्तम ॥४॥
 अहन् गण प्रपद्य । गिद्धान् गण प्रपद्ये । साधून् गण प्रपद्ये ।
 वेवलिपण्णत्त धम्म गण प्रपद्य ॥५॥

- ६ ज्ञापहि पच रि गुण्य, मगगउगरणत्रोपपग्निरिण ।
 गर-सुर-जोवर महिण, आराहणजायने धीरे ॥९॥
 ध्याया पञ्च जणि गुम्फ मन्तु गुण्य लापरिरिगिना
 तग्गुग्गेरगहिणा, जाराधनायाया बोगा ॥९॥
- ७ घणघाहपम्ममहा, तिहुवणवरभरव कमलमतडा ।
 अरिहा जणतणाणी, जणुम्मजोवणा जयनु जए ॥१०॥
 घनघानिममया, त्रिभवाग्गमवाग्गमात्तणा ।
 अहां (अहत) जाणाणि जणुम्मजोवणा जयनु जगति ॥
- ८ अट्टविषयम्मजिणा, तिहुवणवरभरव कमलमतडा ।
 विट्ठसयल्लसारा, मिट्ठा तिडि मम विसत्तु ॥११॥
 अट्टविषयम्मजिणा तिडिणाया प्रणट्टमगारा ।
 दट्टमनग्गगारा मिट्ठा मिडि मम दिगत्तु ॥११॥
- ९ पचमहध्वयतुणा, तवराग्गिद-अपरसमय-सुदधारा ।
 पाणागुणगणभरिणा, आहरिया मम पसीदत्तु ॥१२॥
 पञ्चमहाप्रतनुत्ता तवराग्गिद-अपरसमय-सुदधारा ।
 नानागुणगणभरिता जायाया मम प्रसीदत्तु ॥१२॥
- १० जण्णाणपोरतिमिरे, दुरतनीरग्गि हिडिमाण ।
 भविषाणुग्गोयवरा, उवग्गसाया वरमदि वेत्तु ॥१०॥
 अणानपोरतिमिरे दुरतनीर हिण्डमानानाम ।
 भयाणाम उदोनरा उपाध्याया वरमति ददत्तु ॥१०॥
- ११ विरयरियसोलमाला, धवगयराया जसोहपडिहत्वा ।
 धनुविणयभूसिषणा, मुहाह साह पयच्छत्तु ॥११॥
 स्विग्गधनीग्गमाग्ग व्यपगनरागा याआपप्रतिहस्ता ।
 धनुधायभविनात्ता, सुणानि साधव प्रयच्छत्तु ॥११॥
- १२ अरिहता, जसरोरा, आपरिया, उवग्गसाय मुणिणो ।
 पचमहध्वयतुणा, ओंकारो पच परमिट्ठी ॥१२॥
 अहन जारीरा, आसार्पा उपाध्याय मुनय ।
 पञ्चागणनिपत्तु, ओंकारो पच परमिट्ठी ॥१२॥

- 6 మంగళ స్వరూపులు చతుశ్చరణ రూపులు లోకోత్తములు
పరమ ఆరాధ్యులు పరమర విద్యారంభించే పూజింపబడువారు
కర్మ శత్రు విజేతలు అయిన పంచ గురువులను (పరమేష్ఠులను)
ధ్యానించవలెను
- 7 దట్టమైన హరి కర్మను మర్చించునట్టివారును ముల్లోకములలో
నున్న తవ్యజీవులనే కమలములను విశంపజేయు మూర్ఖులు
యను అనంతజ్ఞాన సంపత్తి అనుపమ పౌర్య సంపత్తియుగం
అర్హులకు ఈ జగత్తులో అయము కలుగుగాక
- 8 అష్టదిగ్గజరహితులును కృత కృత్యులును జన్మ మరణచక్ర
విముక్తులును సకల తర్కరహస్యద్రవ్యులును అగు ఎద్దులు నాకు
సిద్ధివి ప్రసాదించురు గాక
- 9 పంచ మహాప్రకములతో నమున్నకులు తక్కులస్వపర మర
కాపు జ్ఞాతలు నా గుణ పరమాహ పరిపూర్ణులు అగు ఆదా
ర్యులు నా యెడల ప్రసన్నత వహించురు గాక
- 10 అజ్ఞానమనే అంతులేది అంతకారంలో పరిత్రమించే తవ్యజీవులకు
జ్ఞానజ్యోతిని చూపించే ఉపాధ్యాయులు నాకు ఉత్తమగతిని
ఓనంగుదురు గాక
- 11 శివునే మాలను విరువక ధరించేవాడను రాగ రహితులును
యోగోదా పరిపూర్ణులును వినయాలంకృత శరీరులును అగు
సాధవులు నాకు ముఖము ప్రసాదించురు గాక
- 12 అర్హులు అశరీరులు (ఎద్దులు) ఆచార్యులు ఉపాధ్యాయులు
ముషలు — ఈ యిందుగురి ప్రధమాక్షరాలను (అ + అ +
అ + ఉ + ఋ) చేర్చగా ఓంకారము ఏర్పడుతుంది అది
పంచ పరమేష్ఠులకు వర్యాయవరము ఓం దూపమైవది

- १३ उग्रमर्तिः न गते मन्त्रमभिर्गते न मुनिः न ।
 पञ्चमर्तुः मुनिः न गताः यः ॥१३॥
 मन्त्रमर्तिः न गते मन्त्रमभिः न गताः न ।
 पञ्चमर्तुः मुनिः न गताः यः ॥१३॥
- १४ मुनिर्हि न मुनिः, मीनः मयः चापुत्रः न ।
 मित्रमभ्यः भयः, मयः मीनः न यः ॥१४॥
 मुनिः न मुनिः ॥१४॥ मयः मीनः न ।
 मित्रमभ्यः भयः, मयः मीनः न यः ॥१४॥
- १५ मुनिः च जिनमर्तिः अर्च्यः न मुनिः न गताः ।
 यः मित्रमभिः, मयः मीनः न यः ॥१५॥
 मुनिः न गताः अर्च्यः न मुनिः न गताः ।
 यः मित्रमभिः, मयः मीनः न यः ॥१५॥
- १६ यदेहि मित्रमर्तिः, अर्च्यः अर्च्यः यः ॥१६॥
 सायनमर्तिः, मित्रमभिः मयः मित्रमभिः ॥१६॥
 यदेहि मित्रमर्तिः, अर्च्यः अर्च्यः यः ॥१६॥
 सायनमर्तिः, मित्रमभिः मयः मित्रमभिः ॥१६॥

२ जिनशासनमूत्र

- १७ जमलीना जीवा, तरति सत्तारसाधरमणतः ।
 त सत्तारसाधरमणतः, नददु जिनमातण सुदुर ॥१७॥
 यद जमलीना जीवा, तरति सत्तारसाधरमणतः ।
 तत् सत्तारसाधरमणतः, नददु जिनमातण सुदुर ॥१७॥
- १८ जिनवयणमोसहमिण, विमयगुह विरेयण अभिवभयः ।
 जिनवयणमोसहमिण, विमयगुह विरेयण अभिवभयः ॥१८॥
 जिनवयणमोसहमिण, विमयगुह विरेयण अभिवभयः ।
 जिनवयणमोसहमिण, विमयगुह विरेयण अभिवभयः ॥१८॥

- 12 1 ముదర 2 అడర, 3 పందర 4 అరివందర 5 ముమరి
6 పచ్చ ప్రదు 7 మహిర్య 8 చంద్ర ప్రదుషిలకు నా పంద
వములు
- 14 9 ముదిరి (మన్నరంగ) 10 కిర 11 శ్రేయోను 12 నాను
షాణ్ణ 13 విమరి 14 అచర 15 దక్క 16 కాంతురు
నేను పందనము అప్పిస్తున్నాను
- 16 నేను 17 కర్మ 18 అక 19 మర్రి 20 ముదిరుచర 21 నమి
22 అపిష్టనేమి 23 పాన్య 24 వర్తమానులు కమస్కారము
చేస్తున్నాను
- 18 చంద్రునికి మించిన విశ్వరక్తం మోమునికి మించిన ప్రళాశం
వముద్రుని వంటి గాంధీర్యం గల ఎద్దులు నాకు ఎన్నివి (మత్తేవి)
ప్రసాదించుదు గాక

2 దీనకానన సూత్రం

- 17 దీనకాననం ఎట్టుకొని జీవులు అకంఠమైన మహిర పాదాన్ని
దాటి పోగలుగుతున్నారు అది పమత్త జీవులకు కరణ స్థానం
అట్టి దీనకాననం చిరకాలం కోరిల్లుతుండు గాక
- 18 ఈ దీనపదనం విషయ ముదలకు విరేచనంవంటిది జరామరణ
వ్యాధిని హరించడం పమత్త దుఃఖాలకు శంపజేసే అమృత
షధం

१९ अरहतभामियत्य, गणहरदेवोहि गणिय सम्म ।
 पणमामि भत्तिजुत्तो, सुदणाणमहोवोहि तिरमा ॥३॥
 अहदभापिनाथ, गणपरदे प्रयित्त मम्पय ।
 प्रणमामि भन्निपुवन, श्रुतवानमहादधि गिरगा ॥३॥

२० तस्स मुहुगदययण, पुट्टापरबोत्तगिरहिय सुद्ध ।
 आगममिदि परिकहिय, तेण दुक्कहिया हवति तच्चत्ता ॥४॥
 तस्य मुग्गेगत्तचन पूजापरदापरिगहिन गुद्धम् ।
 'आगम इति परिकथित तेन तु गयिता भवति तत्त्वार्था ॥४॥

२१ जिणययणे अणुरत्ता, जिणवयण जे करेति भावेण ।
 अमला असरिल्लिद्धा, ते होंति परित्तसत्तारी ॥५॥
 जिनप्रचनेजुखना जिनवचन ये करेति भावेण ।
 अमरा अमरिल्लिद्धा, ते भवति परीनमसारिण ॥५॥

२२ जय धीयराय ! जयगुरू ! होउ मम तुह प्रभावओ भयव !
 भवणियेओ मग्गाणुसारिया इट्ठफलसिद्धी ॥६॥
 जय धीतराग ! जगदगुरा ! भवतु मम तव प्रभावनो भगवन !
 भवनिरे मग्गानुमारिता इट्ठफलमिद्धि ॥६॥

२३ ससमय-परसमयविज्ज, गभीरो दित्तिम तिवो सोमो ।
 गुणसयवल्लिओ जुत्तो, पवणसार परिकहेउ ॥७॥
 स्वममय-परममयविन गम्भीर दीप्तिमान शिव सोम ।
 गुणानवल्लित युत्त प्रवचनमार परिकथयितुम् ॥७॥

२४ ज इच्छमि अप्पणना, ज ख ज इच्छसि अप्पणनो ।
 त इच्छ परसम वि म, एत्तिमग्ग जिणससण ॥८॥
 यदिच्छमि आत्मन, मच्च नेच्छसि आत्मन ।
 तस्मिं परम्यापि ख, एतावज्जिनसामाम् ॥८॥

- 19 అర్జునుడు అర్జునావంశో ఉపదేశించినదియు గణధరులు సూత్ర రూపంలో వక్కాగా గుంపుతం చేసినదియు అగు శ్రుతజ్ఞాన రూపమైన మహర్షివమువకు భక్తి పూర్వకముగా తలవంచి నమస్కరిస్తున్నాను
- 20 అర్జునుని ముఖతః ఉద్గతమై (వెలువడి) పూర్వాపర దోషరహిత మైన శుద్ధవచనము ఆగమ మనించుకొనును అట్టి ఆగమ ములో చెప్పబడినదే సత్యార్థము (అర్జునునిద్వారా ఉపదేశింప బడి గణధరునిద్వారా తూర్పబడిన శ్రుతము (శాస్త్రము) ఆగమ మనబడును)
- 21 జీనవచనము (ఉపదేశము) నందు అను భక్తి కలిగి దానిని రావపూర్వకముగా అవరించువారు మోక్షస్వరూపులై క్లృతము విడిచి పరీతనంపారులగుదురు (అపగా వారి జన్మ మరణముల సంఖ్య తగ్గిపోవును)
- 22 ఓ వీరరాగుడా! ఓ జగద్గురు! ఓ భగవానుడా! మీ ప్రభావము వల్ల నాకు సంపాదమందు విరక్తి మోక్షమార్గానుభవము ఇష్టపరిప్రాప్తి కలుగు గాక
- 23 ఎవడు స్వనమయ (స్వమత) వరసమయ (వరమత) మురిసు ఎరుగునో గంభీరుడుగను దీప్తమంతుడుగను సౌమ్యుడుగను శుభకరుడుగను ఉడునుో శతాది గుణ వంశమ్ముడై యుండునో అట్టివాడే విర్లగ్నింధ ప్రవచనసారము బోధించుటకు అధికారము గలవాడు
- 24 వీవు దేన్నివీకై ఇష్టపడుదునో దాన్నే ఇవడలెట్ల కూడా కోడము వీవు ఇష్టములేవి దాన్ని ఇవడలెకొరకు కోరవద్దు - ఇదే జీనవాచనము-తీర్థంకరుని ఉపదేశము

३ मन्त्रपुर

- [illegible]

- ३८ जहण विससमणज्जो, अणज्जनास विणा उमाहेउ ।
तह ववहारें विणा, परमत्थुएसणमसस्स ॥७॥
यया नापि आया नार्यो नायभाया विना तु ग्राहयितुम् ।
तया व्यग्रहारेण विना परमायापदेनमनायम् ॥
- ३९ वयहारो भूयसो, भूयसो देविदो सुद्धणओ ।
भूयस्यमस्सिदो एह, सम्माइठो ह्मइ जीवो ॥८॥
व्यवहाराऽभूतायो, भूतायो देवितम्बु गुद्धनय ।
भूतायभाजित एह मम्मपट्टिभजति जीव ॥८॥
- ४० निच्छयमवप्यता, निच्छयतो निच्छय अजाणता ।
नासति चरणकरण, बाहिरकरणासता वेइ ॥९॥
निश्चयमवल्ग्यमाना, निश्चयत निश्चयम् अजाणत ।
नागर्हित चरणकरणम् बाह्यकरणेऽगमा केविन ॥९॥
- ४१ सुद्धो सुद्धादेसो, जायसो परमभावदरितोहि ।
वयहारदेसिदा पुण, जे दु अपरमे द्विदा भावे ॥१०॥
गुढ गुढाणा जातस्य परमभावदर्दिनि ।
व्यग्रहारदगिता पुन-य एपरमे म्बिया भावे ॥१०॥
- ४२ निच्छयओ दुण्णोय, वा भावे कम्मि वट्टुं समणो ।
वयहारओ य कीरइ, जो पुण्डिओ चरित्तम्मि ॥११॥
निश्चयन दुण्णो व भाव कम्मिन् वनते यमण ? ।
व्यग्रहारतम्बु त्रियने य पूर्वस्मितदचारिणे ॥११॥
- ४३ तण्हा सन्ने वि जया, मिच्छादिट्ठी सपक्कपडिवद्धा ।
अत्तोअणित्तिपा उण, हवति सम्मतसम्भाया ॥१२॥
तस्मान् गर्वेण नया मिच्छापट्ठय स्वपक्षप्रतिवद्धा ।
अयामनिजिना पुन, भवति मम्मवजसम्भाया ॥१२॥
- ४४ कज्ज जाणादोय, उमगणाववापओ भवे सच्च ।
त एह समापरतो, त सपक्क होइ सत्थ वि ॥१३॥
वाय जाणाहि, उत्तमापवादत भवेो मत्थम ।
तन् तथा समारज्ज तन् सक्क भवति सवमपि ॥१३॥

- 38 కాని అందువల్ల కాని అచార్య భావలో చెలికే తప్ప ఏదీ అర్థం కావట్టుగా వ్యవహార నయంలేకుండా పరమార్థం ఉపదేశించటం సాధ్యంకాని పని
- 39 వ్యవహారం అచార్యార్థం (అనర్థమైన అర్థం) కంటే విశ్వయం భూతార్థం (సర్వమైన అర్థం) కంటే భూతార్థాన్ని ఆశ్రయించు తున్న జీవుడే నమగ్నుడై గలవాడు
- 40 విశ్వయ నయాన్ని అవలంబించిన కొందరు జీవులు దాన్ని విశ్వయంగా అవగతం చేసుకొనని కారణం చేత దాహ్యచరణ విషయంలో పోషకులుగానో వేద్యాదారులుగానో ఉండిపోయి చరణ కరదాది ఆచార క్రియను విశ్వం చేస్తున్నారు
- 41 (అట్టివానిని గురించి అచార్యులు ఇలా అంటున్నారు -) శుద్ధ వస్తువును తెలిసే శుద్ధనయమే (విశ్వయనయమే) పరమ భావ ద్రవ్యమైన జీవుల ద్వారా తెలిసికొనవలసియున్నది పరమ భావ నలో స్థిరమైనది అయిన వ్యవహార నయం ద్వారా ఉపదేశించటం నమరథం
- 42 ఐతే ఏ శ్రమనుకు ఏ భావంలో ఉన్నాలో విశ్వయంగా తెలిసి కోవటం కష్టమైన పని అందువల్ల పూర్వచారిత్వంలో ఉన్నచారి కృతీకర్త (వందల) వ్యవహార నయం ద్వారా పంచమం అవు తుంది
- 43 కనుక తమ తమ పక్షం మీద తీవ్రమైన వట్టవంగం వారి నయాల (అభిప్రాయాలు) అన్నీ విశ్వ అనీ పరమపర పాపేక్ష కలిగి వచ్చును అవి అన్నీ వమ్మక భావవగా రూపొందుతవనీ గ్రహించ వలసి ఉన్నది
- 44 జ్ఞానము మొదలైన వాక్యాలు ఉత్పల్ల అవవాడం ద్వారా (అనగా సామాన్య విశేష విభజన ద్వారా) వెళ్ళాలి అనరవి అవి అ విధంగా వలం అడేలాన చేయవలె

५१ जातिगद्द विजिगद्द जम्भारगम्भारगम्भारं पुनः ।
 त म विजिगद्द विजिगद्द अतो मुखरो वरगम्भारी ॥३॥
 जातिगद्द विजिगद्द त तगम्भारगम्भारं पुनः ।
 त त विजिगद्द विजिगद्द अतो मुखरो वरगम्भारी ॥३॥

५२-५४ जो गन्तु समारम्भो, जीवो ततो दु होदि परिणामो ।
परिणामादो बन्ध, बन्धमारो होदि मग्निं गतो ॥८॥
मग्निमधिगच्छन् दहो देहादो हृदियाणि जायते ।
संह दु धिममगच्छन्, ततो रागो वा दोगो वा ॥९॥
जायति जीवन्मय, भावा समारम्भश्चात्मि ।
हृदि जिगदरहि भगिदो, जगदिनिपणो सनिपणो वा ॥१०॥
य गन्तु समारम्भो जीवो ततो भवति परिणाम ।
परिणामान्ध यम तमो भवति गतिं गति ॥८॥
गतिमग्निगम्य दग्ना गन्तिद्रियाणि जायते ।
संस्तु विषयग्रहण ततो रागो वा द्वेषो वा ॥९॥
जायते जीवन्मय भाव समारम्भश्चात्मे ।
इति जिनवरभगिना नास्तिधा गतिधना वा ॥१०॥

५५ जन्म दुःखं जरा दुःखं, रोगा य मरणाणि य ।
अहो दुःखो ह्यसत्तारो, जल्प्यं कीर्तयति जल्पवो ॥११॥
जन्म दुःखं जरा दुःखं रागादय मरणाणि य ।
अहो दुःखं सत्तारो, यत्र निन्दयति जल्पवो ॥११॥

६ कामसूत्र

૫૬ જો જોન પગારન, ભાવો નિયતો તમગ્રહા જો તુ ।
મગ્ગતિ કરેતિ વદતિ વ, વિપ્પરિયાસો ભવે દુસો ॥૧૧॥
યા યેન પ્રગારન ભાત નિયત તમ્ જયયા મસ્તુ ।
મયને વરાતિ વદતિ વા, ત્રિપર્યામો મવેદ દ્ય ॥૧૧॥

51 జన్మ జరామరణావస్థ కలిగే దుఃఖం జీవుడు ఎరిగియే
ఉన్నాడు వాటిని గురించి ఆలోచనతూడా చేస్తాడు కాని విషయ
లోగాలంపండి విరక్తుడు కాలేదు అహో! మాయా బంధం ఎంత
దృఢమైందో కదా !

52-54 సంసారమగున్నదై || జీవునికి రాగద్వేషభావమైన పరిణామం
(సంకల్పం) కలుగుతుంది దానివల్ల కర్మ బంధం ఏర్పడుతుంది
కర్మ బంధంవల్ల జీవునికి యగు గతులలో జన్మకలుగుతుంది
జన్మతో శరీరం శరీరంతో ఇంద్రియాలు ప్రాప్తిస్తవి ఇంద్రి
యాలద్వారా జీవుడు విషయవేషన (లోగం) చేస్తాడు అందు
మూలంగా తిరిగి రాగద్వేషాలు ఏర్పడతవి ఈ విధంగా జీవుడు
సంసారచక్రంలో పరిభ్రమిస్తుంటాడు ఈ పరిభ్రమణహేతువులు
జీవునికి సమ్యక్ దృష్టి లభించనప్పుడు అనాదిగాను అనంతం
గాను పరిణామం చెందుతూ ఉంటవి సమ్యక్ దృష్టి లభించిన
కరువాత అనాదిగాను సాంతం (అంతంగంవి) గాను పరిణామం
చెందుతవి

55 జన్మం దుఃఖం పృథ్వివ్యం దుఃఖం లోగం దుఃఖం మృత్యువు
దుఃఖం ఓహో! సంసారం దుఃఖమయం దీనిలోపడి జీవుడు
క్షేణం అనుభవిస్తూ ఉన్నాడు

6 కర్మ సూత్రము

|| ఏ భావం ఏరీతిగా వియవమై (స్వారావికమై) ఉంటుందో దాన్ని
అప్యదా (వేరే రీతిగా) భావించటం చెప్పటం లేక అచరించటం
నివార్యమం లేక వివరీతబుద్ధి అవివంచకుంటుంది

- ५७ ज ज ममय जीवो आरिस्तइ जेण जेण भावेण ।
 सो तमि तमि समण, सुहामुह ययण वम्म ॥२॥
 य य ममय जीव, आरिगति येन येन भावेन ।
 न नम्मिन ममये, गुभागुम वघ्नानि वम ॥२॥
- ५८ कायसा ययसा मत्ते, रिस्ते गिद्धे य इत्थिमु ।
 दुहओ मल सचिणइ, सिमणानु एव मट्ठिय ॥३॥
 नायन वरमा मत्त, रिस्ते गद्धद्व म्पोपु ।
 द्विधा म नचिनात्ति, गिणुनाग इव मृत्तिकाम् ॥३॥
- ५९ न तस्म दुक्ख विभयति नाइओ, न मित्तवग्गा न मुया न ययवा ।
 एवरो सय पच्चणुहोइ दुवल, कत्तारमेव अणुजाइ वम्म ॥४॥
 न तस्म विभयते पानय, न मित्रवर्गं न सुता न वा यवा ।
 एक मय प्रयनुभवति दुग्ग, कत्तारमेवानुयाति वम ॥४॥
- ६० वम्म चिणति सयमा, तस्मदवम्मि उ परव्वसा होंति ।
 वक्ख दुहइ सवसो, गिणइ स परव्वमो ततो ॥५॥
 वम रिचति स्वग्गा तस्मादये तु परवशा भवति ।
 यगमारोहनि मग्ग, गिग्गति न परवदा तत ॥५॥
- ६१ वम्मवग्गा एलु जीवा, जीववसाइ कहिचि वग्माइ ।
 वरपइ धणिओ वग्ग, धारणिओ वरयइ बलव ॥६॥
 वमवग्गा एलु जीवा, जीवग्गानि मुत्तचिन् वमाणि ।
 मुत्तचिन् धनिव वग्गा धारणिक मुत्तचित्त बलवान ॥६॥
- ६२ वम्मत्तणेण एक्क, दव्व भावो ति होवि दुविह तु ।
 पोणलपिहो वग्ग, तस्सतो भाववम्म तु ॥७॥
 वमवेन एक्क दव्व भाव इति भवति द्विविध तु ।
 पुत्तग्गिग्ग दव्व तच्छन्ति भाववम तु ॥७॥
- ६३ ओ इदिपान्निजइ, भयोय उपओगमप्पण शावि ।
 वम्मोति सो न रत्तनि, रिह त पाणा अणुचरति ॥८॥
 य इदिपान्निजयो, भूयाययागमामक्क ध्यायति ।
 वमनि भ न रत्ते वग्गा त प्राणा अनुचरति ॥८॥

- 7 జీవుడు ఏయే సమయాల్లో ఏయే విధంగా భావనచేస్తాడో అయా
వమయాల్లో అయా విధమైన కుర - అకుర కర్మ బంధాలు
ఏర్పాటు చేసుకుంటూ ఉంటాడు
- 8 ప్రస్తుతవి శరీరము వాక్కు రెండు మదములక్కి ఉందివి
అతడు దనానికి ప్రియతా రోలుదై ఉంటాడు రాగద్వేషాంకు
లోనై వానపాము వోలతోనూ శరీరంతోనూ మన్ను చేర్చు
కున్నట్టుగా అతడు కర్మభావమైన మలం పోగుచేసుకొంటాడు
- 9 పుత్రమిత్ర బంధువర్గంలో ఎవరు కూడ ఆరవి దుఃఖంలో పాలు
పండుకోరు ఒంటరిగా అతడు దుఃఖాన అనుభవము ఉంటాడు
ఎందుకంటే కర్మ కర్తమ మూత్రమే వెంటాడుతూ ఉంటుంది
(ఇతరులను కాదు)
- 10 జీవుడు కర్మలను స్వతంత్రుడై తన ఇష్టము వచ్చినట్టు ఏర్పి
కొద్దుకుంటాడు కాని అవి ఫలితానికి వచ్చినప్పుడు వాటికి
అధీనుడై ఆకురవిస్తాడు మన్ని స్వేచ్ఛగా చెట్టుపైకి ఎక్కి
నప్పటికీ ప్రమాదవశం చేత పరపకుడై క్రిందపడిపోతాడు కర్మ
వలం అనుభవించటంలో మని న్యతంత్రుడు కాదు
- 11 ధనికుడైన ఋణదాత అప్పు ఇచ్చేటప్పుడు స్వతంత్రుడుగాను
బలవంతుడుగానూ ఉంటాడు కాని అప్పు తీర్చేటప్పుడు ఋణ
గ్రస్తుడే బలవంతుడుగా ఉంటాడు అదే విధంగా ఒకప్పుడు
జీవుడు కర్మంకు అధీనుడుగా ఉంటాడు మరొకప్పుడు కర్మచే
జీవుని అధీనంలో ఉందివి
- 12 సామాన్య దృష్టికి కర్మ ఒక్కటే (ఏక భావమైనది) కాని
ద్రవ్యాన్నిబట్టి భావాన్నిబట్టి యా వై కర్మ ద్వివిధమైనది కర్మ
పుర్ణంబంబానికి ద్రవ్య కర్మ అని పేరు దానిలో ఉండే
శక్తికి లేక దాని కారణంగా జీవునిలో కలిగే రాగద్వేష భావ
మైన వికారానికి భావకర్మ అని పేరు
- 13 ఇంద్రియాదులను బయ్యించి జ్ఞానమయమైన ఆత్మను దానించే
వారు కర్మలచేత బంధించబడదు కనుక పుర్ణం మయమైన
ప్రాణం అతనివి అనుభవించ లేదు (అనగా అతనికి క్రొత్త
జన్మ ఎత్తవలసిన అవసరం ఏర్పడదన్నమాట)

૬૪ ૬૫ નાગસ્તાવરણિજ્ઞ, દમણાવરણ તહા ।
 વેવણિજ્ઞ તહા મોહ, આઝરમ્મ તહેવ ય ॥૧૧॥
 નામરમ્મ ચ ગોય ચ, અતરાય તહેવ ય ।
 એવમેયાદ્ધ વમ્માદ્ધ, જટ્ઠેય ડ સમાસઝો ॥૧૦॥
 તાનમ્માવરણીય દાનાવરણ તથા ।

વદનીય તથા મોહમ જાયુદ્ધમ તથેવ ચ ॥૧॥
 નામરમ્મ ય ગોય ય, જાગાય તથય ચ ।
 એવમેનાનિ વમાનિ અપ્પય તુ મમામત ॥૧૦॥
 ૬૬ વડ-મટ્ટિહાર મિ-મજ્ઞ, હડ ચિત્ત-કુલ્લ મહાગારીણ ।
 જહ ત્થસિ ભાવા, વમ્માણ તિ જાણ તદ્દ ભાવા ॥૧૧॥
 વટ પ્રતિજ્ઞારાગિ મય, હિં ચિત્ત-કુલ્લ માણ્ઝારીણામ ।
 વયા ત્થયા ભાવા, રમણામ અપિ જાનીદિ તથા ભાવાન્ ॥૧૧॥

૭ મિમ્ખાત્યસૂત્ર

૬૭ હા ! જહ મોટિયમહા, મુગ્ગદમગ્ગ અજાણમાણેણ ।
 ભોમે ભવજતારે, સુચિર ભમિય ભયજરમ્મ ॥૧॥
 હા ! વયા માહિમમિતા, મુગ્ગનિમાગમજાનતા ।
 ભોમે મયજતારે મચિર આત્ત ભયજરે ॥૧॥
 ૬૮ મિલ્લન વદનો જોયો, વિવરોપદસણો હોડ ।
 જ ય ધમ્મ રોચદિ હ, મનુર પિ રમ્મ જહા જરિવો ॥૨॥
 મિમ્ખાત્ત વચ્ચા વીયા તિપરીનન્નાના મચ્ચતિ ।
 ન ચ ધમ્મ રાગે તિ મધ્ધ રમ્મ વયા ઝરિતિ ॥૨॥

84-85 జ్ఞానావరణం దర్శనావరణం వేదనీయం మోహనీయం
ఆయుష్య రామం, గోత్రం అంతరాయం—సంతేవంగా ఇవి
అష్ట విధకర్మలు

86 ఈ కర్మల స్వభావం (క్రమంగా) తెర (పర్తా) ద్వార పొందు
కర్తా మధ్యము గురికొయ్య చిత్రకారుడు కమ్మరి భండారి-
వీరి స్వభావంవలె ఉంటుంది *

7 మిథ్యాత్వ సూత్రము

87 అయ్యో : నే నెంత మూర్ఖుడను ! నుగతుని మార్గం తెలియని
కారణంచేత మోరము భయంకరము అయిన సంసారావస్థలో
చిరకాలం ప్రరిత్రమిస్తూ వస్తున్నాను

88 మిథ్యాత్వం అవరించిన జీవుని దృష్టికి వివరీకర్తా ఏర్పడుతుంది
అట్టి వానికి ధర్మం రుచింపడు ఇవ్వరగ్రస్తుడైన వానికి మధుర
రసం కూడ పెగటుగా తోస్తుంది గదా :

*సమస్తీకరణ- 1 గదిలోపం నున్న వస్తువులు కనిపించకుండుటకు తెర
అడ్డగిస్తుంది అదే విధంగా జ్ఞానావరణం గర్భ జ్ఞానాన్ని కప్పిపుచ్చటమో లేక
ఆలంబంగా తోడేటట్టో చేస్తుంది దీని ఎప్పుడు తగ్గులను బట్టి జ్ఞానంలో న్యూనాధిక
లేదం ఏర్పడుతుంది 2 ద్వారపాలుడు రాజు దర్శనార్థం వచ్చిన వారిని అడ్డ
గి ఉపనట్టుగా దర్శనావరణం కర్మ దర్శనం అడ్డగిస్తుంది 3 కర్తా అంచుమీద
పూసినతేరే వాకినప్పుడు తేరెలిపి ఆరంభం కలిగి చివర్నలో నాలుక తెగిపోయ్యే
దాదకూడ అనుభవిం కనుచు ఉంటుంది అదే విధంగా వేదనీయకర్మ పరి
క్షుణ్ణానవరానికి కారణం అవుతుంది 4 మధ్యపానం మునిషికి వస్తు కలిగింది
సంజ్ఞా జ్ఞానం లేకుండా చేసేనట్టుగా మోహనీయకర్మ జీవునికి అత్త నర్తకుడు
విస్మయి కలిగిస్తుంది 5 గదికొయ్యలో కాలులు న తడువార మనిషి వడవ
లేక నిలిచిపోయినట్టుగా ఆయుర్మయ్యలెల్ల జీవుడు తోత విశ్చర కాలంవరకు
శరీరంలో నిలిచి పండిత అడులోనే నిలిచిపోతాడు 6 చిత్రకారుడు అనేమైన
తొమ్మలు గీస్తాడు ఆచిత్రం గానూ రకవల్ల జీవుని అన్వేషించాలై శరీరాన్ని
ఏర్పరచవి 7 కుమ్మరివాడు చిన్నవి పెద్దవి-అనే రూపాలగుం కుడలు
రయారులేస్తాడు అదే విధంగా గోత్ర రకవల్ల జీవుని ఉత్పరమం లోగాని
లేక నీరక్షణంలోగాని జన్మించిస్తుంది 8 భండారి (కోకలూరి) ఇరదుండు
సొమ్ము పంచి పెట్టిన తరువాత మోహనీయకర్మ జీవుని ఏర్పాటు చేస్తాడు
యావదునికి కూడ దానిని బాగుగా కనీయ ప్రతిష్ఠాపనం జరుగి ఉంటుంది
ఈ వినిపింది అక్షరకర్మలను ఏర్పరచు ప్రావాల

६९ मिच्छात्तरिणत्ता, निग्गमाणा सुट्ठु अमिण्डो ।
 जीव वेह एव, मण्णो होवि बहिरत्ता ॥३॥
 मिच्छात्तरिणत्तात्ता, तोत्तागाणेण सुट्ठु अमिण्ड ।
 जीव दत्ता, मग्गमा भवति बहिरत्ता ॥३॥

७० जो जह्याय न पुण्ड, मिच्छाविण्डो तज्जो हु वो अत्ता ।
 यददइ य मिच्छत्त, परस्स सव जणेमाणो ॥४॥
 यो ययायाद न करोति मिच्छादण्डि सव सत्तु न अत्त ।
 यधत्त न मिच्छात्त परम्य दाता जायमान ॥४॥

८ राग-परिहारसूत्र

७१ रागो य दोमो वि य कम्मयीय, कम्म च मोहत्थमय वयति ।
 कम्म च जाइमरणस्स भूत्त, दुक्ख च जाइमरण वयति ॥१॥
 रागच्च द्वेपो पि च रमबीज वरं च मोहप्रभव वदति ।
 कम च जातिमरणस्य मूलम दु रा च जातिमरण वदन्ति ॥१॥

७२ न वि स पुण्ड अमिस्सो, सुट्ठु वि य विराहिजो समत्थो वि ।
 ज हो वि अनिग्गहिमा, वरति रागो य दोमो य ॥२॥
 नैव तन वरति अमित्र सुष्ठवपि च विराद्ध समर्थोऽपि ।
 यद् द्वावपि अग्निहीतो, वुरत्ता रागच्च द्वेषश्च ॥२॥

७३ न य सत्तारम्मि सुह, जाइजरामरणदुक्खगहिपस्स ।
 जीवस्स अत्थि जम्हा, सन्हा मुक्खो उवादेओ ॥३॥
 न च सत्तारे सुत्त, जातिजरामरणदु खगहीतस्य ।
 जीवस्सास्ति यस्मात् तस्माद् मोक्ष उपादेय ॥३॥

७४ त जइ इच्छति गत्तु, तीर भवत्तापरस्स घोरस्स ।
 तो तवसजमभइ, सुविहिम । गिण्हाहि त्तरतो ॥४॥
 तद् यत्तीच्छति गन्तु तीर भवत्तापरस्य घोरस्य ।
 तदि तप सत्तमभाण्ड सुविहित । गृहाण त्वरमाण ॥४॥

69 మిథ్యా దృష్టగర మనుష్యుడు తీవ్రమైన కషాయంతో పూర్తిగా చిక్కుకొని జీవుడూ శరీరమూ ఒకరేనని భావిస్తూ ఉంటాడు అట్టివాడు విహారాత్మ

70 తత్వవిచారంచేసి భావికి అనుగుణంగా నడచుకొనని మనుష్యుని కన్న మించిన మిథ్యా దృష్ట వేరొకడుండడు వాడు వరులకు శంక కలిగిస్తూ తన మిథ్యాత్వాన్ని మరింత ఎక్కువచేసికొంటూ ఉంటాడు

8 రాగ పరిహార సూత్రము

71 రాగద్వేషాలు కర్మకు వీలయ్యవలసిన మూల కారణాలు కర్మ మోహంవల్ల వుండుతుంది అది జన్మ మరణాలకు మూలం జన్మ మరణాలు దుఃఖానికి మూలం అని చెప్పబడ్డది

72 మనచే అదరింపదీని రాగద్వేషాలు భార హాని కలిగిస్తవి అంత హాని తీర్చుకొనిపడదని అనుకున్నచేత శత్రువుకూడ కలిగించలేదు

73 జన్మ విరామరణ దుఃఖాలతో పీడింపబడే జీవునికి సుఖం అనేది ఏదీ ఉండదు అందువల్ల మోక్షమే కోరదగింది

74 || సువివాహుడా ! నీవు ఈ ఘోర పంపార సాగరాన్ని దాటి దరిజేర దించినట్లయితే తపస్సు విగ్రహం - అనే వాకసు క్రియంగా పంపించుకో

- ७५ बहुभयवरदोषाण, सम्मत्तचरित्तगुणविनाशाण ।
न ह्यु तसमागतव्य, रागद्वेषाण पापान ॥५॥
बहुभयवरदापया, सम्मत्तचरित्तगुणविनाशया ।
न सलु वगमागतय रागद्वेषया पापया ॥५॥
- ७६ यामाणुनिद्विष्यभव सुदुव्य, सत्तस्स लोगतस्स सदेवगस्स ।
ज काइय माणसिय च किच्चि, तस्सतग गच्छइ धीयरानो ॥६॥
यामाणुनिद्विष्यभव सलुदु रा सवस्य लाकरय मदेवकम्म ।
यन कायिय मानमिव त्रिजिञ्चित तस्या तव गच्छति वीतराण ॥
- ७७ जेण विरागो जायइ, त त सत्तापरण करणिज्ज ।
मुच्चइ ह्यु ससवगो, जणतवो होइ असवेगो ॥७॥
यन विरागो जायत तत्तन सर्वादिरेण करणीमम ।
मुच्या एव ममवेग अनत्तव भवति अमवेगो ॥७॥
- ७८ एव समकप्पविकप्पणासु, सजायइ समममुवट्ठियस्स ।
अत्ये य सक्कप्पयओ तओ से, यहीयए कामगुणेषु तण्हा ॥८॥
एव समकप्पविकप्पणासु, सजायत समतोपस्थितस्य ।
अथाय मत्तपयतन्मय प्रहीयते कामगुणेषु तण्हा ॥८॥
- ७९ अन्न इम सरोर जओ जोनु ति निच्छियमइओ ।
कुल्लपरीकसकर, ट्ठिद ममत्त सरोराओ ॥९॥
अन्नं सरोर जया जीव दनि निदचयमतिव ।
कुल्लपरीकसकर त्रिषि ममत्त सरोराओ ॥९॥
- ८० कामाभयगराड, निग्गिप्पयाइ इदिपाइ च ।
हत्ता य कामाया, निविह तिप्पिहेण मुक्कत्तय ॥१०॥
कामाभयगराणि निराट्ठयानीत्तिपाणि च ।
हत्ताय कामायास्त्रिप्पिक्किप्पेण मात्तायम ॥१०॥
- ८१ भावे विरत्तो मनुओ विमोहो, एण्ण दुक्कणोत्तरपरणेण ।
म त्तिप्पइ भवमाओ वि मतो, जल्लेण वा योक्कपरिणोपल्लम ॥११॥
भावे विरत्ता मनुजा विगाहा णया दुक्कणोत्तरपरण्या ।
म त्तिप्पे मत्ताय वि मत्ताय दुक्कणोत्तरपरण्या ॥११॥

- 75 రాగద్వేషాలు నమ్యక్త్వ చారిత్రాది నద్గుణాలను నాశనంచేసే
భయంకరమైన పాపాలు జీవుడు వాటి చేతిలో చిక్కుకో
కూడదు
- 76 సమస్త జీవులకేకాక దేవతలకు సమీరం సంభవించే కారీరిక
మానసక దుఃఖాలు వారికి కామోపభోగమందుంచే విరంతర
అపిలాషవలన ఉత్పన్నమవుతూ ఉంటవి కాని వీతరాగుడు
(రాగం వదలిపెట్టినవాడు) ఆ దుఃఖం అందు కనుక్కుంటాడు
(వానికి దుఃఖ విపృత్తి కలుగుతుంది)
- 77 వైరాగ్యం పుట్టించే కార్యాలు ఆదరంతో ఆచరించటం అవసరం
విరక్తుడైన మనుష్యుడు సంసార బంధం నుంచి విముక్తి
పొందుతాడు బోగానక్తిగల వ్యక్తికి సంసారం అనంతంగా
పెరిగిపోతుంది
- 78 ఇంద్రియ విషయాలు దోషాలకు మూలంకాదు మన మనస్సులో
ఉదయించే రాగద్వేషాత్మక సంకల్ప వికల్పాలవల్లనే సమస్త
దోషాలు ఏర్పడతూ ఉన్నవి — అవి గుర్తించి చింతనచేసే
మనుష్యుని మనస్సులో నమత్యబుద్ధి ఉత్పన్నమవుతుంది
తద్వారా అతని కామరూప్య క్షీణించిపోతుంది
- 79 వికృత్యాత్మక దృష్టితో చూచినప్పుడు శరీరంవేరు ఆత్మవేరు—
అవి దోధపడుతుంది శరీరంమీద ఉండే మమతవల్ల దుఃఖం
శ్లేశం కలుగుతవి కనుక ఆ మమకారాన్ని చేదించుకో
- 80 వీవు మోక్షం పొందగోరినట్లయితే దానికి గాను కర్మయోగ్క
అగమన ద్వారానూ అప్రవాణనూ ఇంద్రియాంచూ (మనసా
వాచా కర్మణా అను) మూడు కర్మామలతోనూ (కృత కారిత
అనుమతి అను) మూడు యోగములతోనూ విరోధించవలం
యన్నది తదుపరి కషాయాలకు కూడ తొలగి చక్కావడెను
- 81 రావకలో విరక్తిచెందిన మనుష్యుడు కోడ విముక్తుడు కాగలడు
పిరిలో ఉండికూడ రామరాకు పీడిని అట్టి పంసారంలో
మగ్నుడై కూడ ఆ మనుష్యుడు దుఃఖ పరంపరలోను కాదు

१ धम्मसूत्र

- ८२ धम्मो मग्गमुत्तुष्ट, अट्ठगा सज्जमो तसो ।
 देवा वि त तमसि जस्य धम्मो सया मग्गो ॥१॥
 धम मग्गमुत्तुष्ट अट्ठगा सयम तस ।
 देवा जनि त तमसि, दग्ग्य धम्मो मग्ग मा ॥१॥
- ८३ धम्मो वत्थुमहावो, सत्ताविभावो य वनविहो धम्मो ।
 रयणत्तय च धम्मो, जीवाण रयण धम्मो ॥२॥
 धम वत्थुमग्गो धम्मो विभाव य दग्गिय धम ।
 रयणत्तय च धम जीवाना रयण धम ॥२॥
- ८४ उत्तमसम्ममद्दवग्गय-सत्त्वमज्जव च सज्जम धेव ।
 तवचागमरिचण्ह, दग्ग्य इवि दग्गियहो धम्मो ॥३॥
 उत्तमसम्मामादवाजय सत्त्वमोच च सयम चैव ।
 तवत्थाग जाविच्चय, दग्ग्य इति दग्गिय धम ॥३॥
- ८५ कीहेण जोण सत्त्ववि, सुर-गर तिरिण्हि कीरमाणे पि ।
 उवसग्गो वि रउहे, तस्स सत्ता निम्मला होदि ॥४॥
 जायन य त तप्पत गुरुररियग्गि निवमाणे पि ।
 उपसग्गो जपि राद्र तस्य धम्मा निमला भवति ॥४॥
- ८६ सम्मामि सत्त्वजीवाण, सत्त्वे जीवा सत्त्व मे ।
 मितो मे सत्त्वभूदेसु, वेर मज्ज न केण वि ॥५॥
 धम्मे सत्त्वजीवा सत्त्वे जीवा धम्मता मम ।
 मग्गो म सत्त्वभूतेषु वेर मम न केनापि ॥५॥
- ८७ जइ विवि पपाएण, न सट्ठु मे वट्ठि मए पुट्ठि ।
 त मे सत्त्वमि जइ, निस्सत्त्वो निस्सत्ताओ अ ॥६॥
 यदि विविचा प्रमादन न मुत्तुमुत्तमि सह वट्ठित मया पूवम ।
 तं मुत्तमान धम्माम्मं नि गत्तो निस्सत्तायद्व ॥६॥

9 ధర్మ సూత్రము

- 82 ధర్మం ఉత్కృష్టమైన కులం ఆహార సంయమం తపస్సుదాని లక్షణాలు ఎవని మనస్సు సదా ధర్మంలో రమిస్తూ ఉంటుందో దానికి దేవతలు సహితం సమస్కారం చేస్తారు
- 83 వస్తువుయొక్క స్వభావం ధర్మం తమ మొదలైన లావణ్యాలతో కూడిన ధర్మం పది విధములైనది రత్నత్రయము (సమ్యక్ధర్మం సమ్యక్జ్ఞానం సమ్యక్చారిత్రం) ధర్మం జీవరక్ష ధర్మం
- 84 ఉత్తమములైన తమ మార్గం ఆర్జవం సత్యం, శౌచం సంయమం తపం శ్యామం అకించన్యం బ్రహ్మచర్యం - ఇవి పది విధములైన ధర్మాలు
- 85 దేవతలు మనుష్యులు తిర్యగ్జంతువులు హిరమైన ఉత్పాత ఉపద్రవాలు కలిగించినప్పటికి కూడ కోపం తెచ్చుకొని మండి పడవి వాని తమాధర్మం నిర్మలమైనది
- 86 నేను జీవులందరిని తమిస్తున్నాను జీవులందరు నన్ను తమింతురు గాక ప్రాణులందరి యెడ నాకు మైత్రీ లావణ్యం కలదు ఎవరి తోనూ నాకు వైరములేదు
- 87 కించిత్ప్రమాదంవల్ల కూడ నేను మీ ఎడల అవచారం చేసి ఉన్నట్లయితే శల్య (మాయా) రవాతుడవై కషాయంవిడిచి మిమ్ములను తమాషణ యొచించుచున్నాను